

**TEATTERI-
KORKEAKOULU**

✕ TAIDEYLIOPISTO

2020

OPINNÄYTETYÖ

PUHEENVUOROSSA

Monipuolinen tekijä

LAUREN LEHTINEN



NÄYTTELIJÄNTAITEEN KOULUTUSOHJELMA

TIIVISTELMÄ

PÄIVÄYS:

<p>TEKIJÄ LaurenLehtinen</p>		<p>KOULUTUS- TAI MAISTERIOHJELMA Näyttelijäntaide</p>	
<p>KIRJALLISEN OSION / TUTKIELMAN NIMI Puheenvuorossa:Monipuolinentekijä</p>		<p>KIRJALLISEN TYÖN SIVUMÄÄRÄ (SIS. LIITTEET) s.62</p>	
<p>TAITEELLISEN / TAITEELLIS-PEDAGOGISEN TYÖN NIMI KingoftheWest.KäsiKirjoitusjaohjausLaurenLehtinen.KuvausAkiVirtanen.PäänäyttelijätAnniPesonen,EevaKaiholaja Lauren Lehtinen. Elokuvaonjälkituotannossa,jotensevalmistuu. TaiteellinenosioonTeatterikorkeakouluntuotantoa .Ei. TaiteellinenosioeioleTeatterikorkeakouluntuotantoa(tekijänoikeuksistaonsovittu) Kyllä. Taiteellisestaosiaostaeioletallennetta .Eivielä.</p>			
<p>Kirjallisenosion/tutkielmansaa julkaistaavoimessatietoverkossa. Lupaonajallisesti rajoittamaton.</p>	<p>Kyllä Kyllä</p>	<p>Opinnäyteentiivistelmänsaa julkaista avoimessatietoverkossa. Lupaonajallisestirajoittamaton.</p>	<p>Kyllä Kyllä</p>
<p>Kirjallisessaopinnäytetyössänikerronomistatöistänihaastattelumuodossa.Avaankokemuksiani elokuvantekemisestä.Sekämitäse merkitseminulle.Tämänlisäksituonelokuvaajanäänenuoluvuuiin,koskakuvaajaonerittäinolennainen tekijäelokuvaatehde ssä. Pysin myösavaamaanelokuvanastoasekäantamaanvinkkejäkäsikirjoittamiseen.</p> <p>Ensimmäisessäluvussakerronsiitä,mitenolentulluttähänpisteeseenjaavaanelokuvaprojektejani.Elokuvani,joistapuhun enitenovat taiteellinenopinäytetyöniKingoftheWestsekäaiempituotantoTheAnimalTrilogy.Molemmattyötolentehnyitsenäi sestilman rahoitusta.</p> <p>ToisessaluvussaelokuvaajaAkiVirtanenhaastatteleeminua.Haastattelussakerronkokemuksianinäyttelemisestä,ohjaamisesta sekä käsikirjoittamisesta.Kerronmyösunelmaroolistajamillaisiaelovakuviaolisikivaohjata.</p> <p>KolmannessaluvussaminäpuolestaanhaastattelenAkiVirtasta.Halusinkysyähäneltäkysymyksiäsekäantaamahdollisuudenkuulua, koska olen tehnyt hänen kanssaan paljon töitä. Kysyn häneltä mm. ”Millainen ohjaaja on ihanneohjaaja?” ja ”Olisiko sinulla jotakin vinkkejä näyttelijöille?”.</p> <p>Neljännessaluvussaannanvinkkejäkäsikirjoittamiseenomankokemuksenipohjaltasekäannanesimerkinerikuvakoista.</p> <p>ViimeisessäosiossapuhunTeatterikorkeakoulustasekä tulevaisuudesta.Kerronkuinkakouluunpääsyoliunelmant äyttymysjaviimeiseksi mainitsenomanelokuvatuotantoyhtiöniDacapostFilmsOy:n.</p>			
<p>ASIASANAT Näytteleminen,ohjaaminen,käsikirjoittaminen,elokuvaaminen,elokuvat</p>			

1. JOHDANTO	4
2. ENSIMMÄINENHAASTATTELU	6
3. TOINENHAASTATTELU – AKIHAASTATTELEELAURENIA	11
4. KOLMASHAASTATTELU – LAURENHAASTATTELEEAKIA	24
5. KONKREETTISIANEUVOJA	43
6. NELJÄSHAASTATTELU - TEATTERIKORKEAKOULU	57
Lähdeluettelo	59

1. JOHDANTO

Opinnäytteeni kirjallisessa osassa käytän haastattelua muotona ja tyylikeinona. Tämä kirjallinen osa koostuu johdannosta sekä neljästä haastattelusta, joista kahteen olen myös ottanut mukaan ulkopuolisen äänen. Toinen luku sisältää haastattelun, johon olen tehnyt itse itselleni kysymyksiä. Kuvailen, millaisia projekteja olen tehnyt. Kolmannessa luvussa elokuvaaja Aki Virtanen haastattelee minua. Haastattelussa käsitellään motiivejani näyttelemiseen ja ohjaamiseen. Neljännessä luvussa haastattelen elokuvaaja Aki Virtasta. Aki Virtasen haastattelun kommentaarit olen sisällyttänyt haastatteluun omina huomionani ja kommentteini Akin vastauksiin. Viidennessä luvussa kerron vinkkejä käsikirjoittamiseen, annan esimerkit eri kuvakoista ja selitän lyhyesti mitä tarkoittaa call sheet. Kuudennessa luvussa haastattelen itseäni ja reflektoin Teatterikorkeakoulussa oppimiani asioita ja pohdin tulevaisuutta.

Haastatteluissa keskityn omiin töihini ja elokuvan tekemiseen. Teatterikorkeakoulun ohella olen tehnyt itsenäisesti elokuvia ja kaikenlaista muutakin, kuten käynyt harrastuksissa. Olen harrastanut balettia ja iaidoa sekä musiikkia. Nyt keskityn niihin asioihin, jotka kiinnostavat minua ja joiden jakaminen saattaa myös rohkaista muita tekemään samoin. Olen siis näytellyt, ohjannut, käsikirjoittanut sekä tuottanut itsenäisesti. Tällä tyyllillä olen tehnyt taiteellisen opinnäytteeni King of the Westin (kuvausvuosi 2020) sekä aiempina vuosina The Animal Trilogyn (kuvausvuosi 2018). Tulen viittaamaan kyseisiin elokuviin haastatteluissa.

Haastattelumuoto auttaa minua paremmin pysymään aiheessa sekä kiinnostumaan enemmän siitä mistä kirjoitan. Kirjoittaessani asioita yhtäjaksoisesti tunsin oloni negatiiviseksi sekä hypin aiheesta toiseen. Haastatteluiden sisällä haluan kuulostaa itseltäni niin paljon kuin mahdollista, joten en yritä tehdä niistä kirjakielen kuuloisia. Haluan, että puhekieli kuuluu, jos sen on tarkoitus kuulua.

Tämän kirjallisen osion tarkoitus on jakaa muille oivalluksiani sekä tapoja työskennellä. Haluan painottaa, etten ole ammattilainen ja vastaan kysymyksiin omien kokemusteni kautta. Tällä hetkellä kokemuksiini kuuluvat kaksi pitkää elokuvaa sekä lukuisia lyhytelokuvia. Minulla ei siis ole juurikaan kokemusta, miten toimia tekijänä kentällä tai ammattituotannossa. En kuitenkaan usko sillä olevan kovin suurta merkitystä. Siksi puhun näistä aiheista sekä tavoistani toimia jo nyt näiden omien tuotantojeni pohjalta. Minulle myös ne produktiot, mitkä tehdään itsenäisesti ja ilman suuria

budjetteja ovat työtä. Ne ihmiset, joiden kanssa opiskelemme ja harjoitteleme, ovat suurella todennäköisyydellä keskuudessamme myös ammattituotannoissa.

2. ENSIMMÄINEN HAASTATTELU

Tämän haastattelun tavoitteena on avata hieman, että millaisia projekteja olen ylipäättään tehnyt ja miksi. Myöhemmissä haastatteluissa on silloin helpompi seurata ja pysyä paremmin mukana. Kysymykset olen tehnyt itse ja vastaan niihin itse.

Miten olet tullut tähän pisteeseen?

Aloitin valokuvaamisen varhaisteininä ja siitä siirryin vähitellen videokuvaamiseen. Sain jo nuorena ammattiopetusta valokuvaamisessa sekä Photoshopin käytössä. Kävimme usein ystävien kanssa kuvaamassa toisiamme tai ihan vain luontoa. Opettelin myös leikkaamista jo nuorena ja elokuvien tekemisestä tuli minulle intohimo. Jotenkin se on aina kulkenut mukana, mutta on kausia, jolloin olen keskittynyt enemmän teatteriin.

Teatterin harrastamisen aloitin myös niin nuorena kuin pystyin. Kotiseudullani Helsingin Kumpulassa tällaiseen ei ihan pienillekään ollut mahdollisuutta. Pääsin kuitenkin välillä käymään joissakin pienemmissä teatterikerhoissa, joita kirkot tai seurakunnat saattoivat järjestää. En muista olivatko ne kerhot mitenkään uskonnollisia, mutta sillä ei ole väliä. Yläasteella liityin Teatteri Tuikkeeseen ja olin siellä varmaan kymmenen vuotta.

Pidän elokuvista ja teatterista yhtä paljon, mutta tällä hetkellä kallistun elokuvien sekä TV-sarjojen puoleen. Uskon sen johtuvan siitä, että elokuvien sisältöön pääsee vaikuttamaan nopeammin itse ja tehty työ säilyy pidempään. Havaintojeni perusteella teatteriesitysten sisältö on usein vanhentunutta ja näytelminä saatetaan käyttää yli 100 vuotta sitten kuolleiden ihmisten teoksia. Ajatus essun päälle pukemisesta sekä samovaarin tuijottamisesta tuntuisi väärältä. En samaistu sellaiseen kuvastoon eikä se tuo omaan elämäni tarpeeksi mielekästä tekemistä. Enemmän olen työtön, teen jotakin itse tai yritän päästä osaksi teatteriesityksiin, joissa uskalletaan ottaa riskejä.

Teatterikorkeakoulussa onneksi ymmärretään uusien teosten päälle ja opiskelijat saavat itsekin kirjoittaa. Tällaisia mahdollisuuksia on tullut erilaisten kurssien ja produktioiden kautta.

Teatterikorkeakoulun kandidivuosien jälkeen opiskelin hetken liikkuvaa kuvaa AV-Stadilla. Halusin syventyä elokuvan tekemiseen uudestaan sekä ottaa taukoa teatterista. Hetken opiskeltuani AV-

Stadissa palasin takaisin jatkamaan maisteriopintojani Teatterikorkeakoululla. Sain AV-Stadilta kaiken, mitä toivoin saavani sekä tarvitsemani tauon Teatterikorkeakoulusta.

Mitä elokuvaprojekteja olet tehnyt Teatterikorkeakoulun ohella?

Olen tehnyt sekä pieniä projekteja että suuria. Suurin näistä on ehdottomasti The Animal Trilogy (kuvausvuosi 2018). Se koostuu kahdesta lyhytelokuvasta The Bearista (kuvausvuosi 2016) ja The Swanista (kuvausvuosi 2017) sekä pitkästä elokuvasta The Lizardista (kuvausvuosi 2018). Niiden ensi-ilta on toivottavasti tämän vuoden puolella. Olen tehnyt niitä yhteensä noin kolme vuotta. Tällä hetkellä The Lizardia (kuvausvuosi 2020) työstetään eteenpäin jälkituotannossa.

Olen käsikirjoittanut, ohjannut sekä tuottanut jokaisen niistä. Sen lisäksi näytteen jokaisessa, mutta suuremmat roolit olen antanut muille. Tähän päädyin siksi, koska halusin keskittyä myös ohjaamiseen. Mitä enemmän on näyttelijöitä mukana, niin sitä vaikeampi on ohjata ja näytellä itse samaan aikaan. Mahdotonta se ei ole, koska minulle on usein selvää, miltä mikäkin näyttää ohjaajan perspektiivistä.

The Animal Trilogyn (kuvausvuodet 2016-2018) lisäksi tein King of the Westin (kuvausvuosi 2020), joka on lopputyöni. Se on toinen pitkäelokuvani ja tein sen samalla tyylillä kuin The Animal Trilogyn (kuvausvuodet 2016-2018). Kerron siitä myöhemmissä haastatteluissa lisää.

Pitkien elokuvien välissä olen tehnyt lyhytelokuvia. Suurin osa niistä on enemmän taiteellisia ja osa saattaa kestää vain minuutin. Minulle tärkeää on vain lähteä tekemään ja tuottamaan. Kaikesta jää aina jotain käteen, jos ei muuta, niin vaikka valokuva tai kokemus. Valokuvan voi napata jo kuvatusta materiaalista, jos on tilanne, ettei siitä aiokaan tehdä elokuvaa. Tällaisessa tilanteessa tarkoitan juuri sellaisia improvisoituja taidekokeiluja, joilla ei välttämättä ole suurta tulosvastuuta. Ajattelen, että jopa improvisointiin on kuitenkin panostettu hieman enemmän kuten valittu hieno kohde tai näyttelijälle vaatteet. Tällöin muistoksi hukkaan menevästi materiaalista voi valita screenshotin eli kuvankaappauksen ja käyttää sitä valokuvana portfolioissa tai missä tahansa.

Millaisia elokuvia The Animal Trilogy ja King of the West ovat sekä miksi teit ne?

The Animal Trilogyn (kuvausvuodet 2016-2018) koostuu kolmesta toisistaan poikkeavasta elokuvasta, jotka yhdessä muodostavat kokonaisuuden. Jokainen elokuva toimii myös itsenäisesti.

Niissä käsitellään ihmisten, eläinten ja luonnon oikeuksia, mutta ei moralisoivalla tavalla. Lähes jokainen elokuvani eli nämä neljä (The Bear, The Swan, The Lizard ja King of the West) pitävät sisällään huumoria, mutta myös synkkiä kohtauksia. Sellainen tyhjänpäiväinen taidehiippailu ei kiinnosta minua, vaikka taiteellisia elokuvia saatan itsekin toteuttaa.

Elokuviissa on useita eri näyttelijöitä, joista suurin osa on opiskelukavereitani. Sen lisäksi olen saattanut pyytää mukaan ihmisiä, joiden kanssa olen ollut sillä hetkenä tekemisissä. Jokaisessa elokuvassani nähdään myös näyttelijöitä, joilla ei ole korkeakoulutaustaa tai minkäänlaista koulutusta. En halua suosia tiettyä ryhmää tai koulua. Oma tilanteeni voisi olla se, etten olisi koskaan päässyt kouluun, mutta haluaisin silti näytellä ja tehdä taidetta. Haluan pitää mukana näyttelijöitä, ja ihmisiä, joilla ei ole koulupaikkaa, mutta he haluavat näytellä. Tämän lisäksi haluan myös tehdä töitä Teatterikorkeakoululaisten kanssa, koska he haluavat näytellä ja harvemmin pääsevät tekemään mitään, koska kaikki aika menee koulussa. Eikä minulla pelkästään ole valtaa päättää kenen kanssa teen töitä, koska pitää ensiksi kysyä haluaako ajatteleman näyttelijä edes lähteä mukaan tekemään elokuvaa kanssani vai ei. Tykkään, että työporukka on sekalainen. On mukavaa tutustua uusiin ihmisiin sekä myös tehdä vanhojen tuttujen kanssa.

Elokuvat tein siksi, koska halusin. Mikäli minulla on visio minkä haluan nähdä ja toteuttaa, niin se kannattaa tehdä. Kukaan ei tule hakemaan minua ovelta ja pyydä tekemään asioita, jotka liikkuvat päässäni. Minulla on kiinnostusta tehdä ja tutkia mihin kykenen itse sekä muiden kanssa. Sen lisäksi olen halunnut tehdä itselleni pohjaa ja näyttöä, kun valmistun Taideyliopiston Teatterikorkeakoulusta. En halua jäädä tyhjän päälle, kun koulua ei enää ole.

Koetko jääväsi tyhjän päälle, kun valmistut?

En koe, koska olen tehnyt näitä omia töitani koulun ohella. Toisaalta, jos en olisi tehnyt niitä, niin olisin tehnyt ne heti valmistuttuani. Koulusta saan laadukasta opetusta sekä tutkinnon, ja varmasti oppimani näkyy myös töissäni. Elokuvani todennäköisesti olisivat hieman erilaisia ilman koulutustaustaani, vaikka Teatterikorkeakoulu ei olekaan valmentanut elokuvien tekemiseen. Uskon sen millaisessa ympäristössä kasvan ja elän vaikuttavan väkisinkin teosteni sisältöön. Tämä ei tarkoita sitä, että teoksissani esiintyisi koulun liikuntasaleja tai lapsuudenmaisemia vaan erilaisia tunnetiloja sekä oivalluksia.

Minulle tuo turvaa se, että olen tehnyt projekteja koulun ohella. Valmistuessani en ole täysin tyhjän päällä vaan minulla on edes jotakin, mitä tarjota ja viedä eteenpäin.

Uskotko menestyväsi elokuviesi ansiosta?

Tällä hetkellä koko maailma on menossa suuntaan, mitä kukaan ei osannut odottaa. Ehkä joku näkijä osasi, mutta minä en osannut. Nyt on koronavirus käynnissä ja Suomen rajat ovat kiinni. En siis tiedä, mitä millekin asialle käy ja kuka saa tehdä jatkossa töitä ja kuka ei. Toivottavasti jokainen halukas ja kykenevä saa tehdä töitä.

En siis osaa sanoa olenko edes elossa vuoden päästä vai en. Olen panostanut töihini ja olen saanut tehdä niitä muiden kanssa. Minulle on merkinnyt paljon, että ihmiset ovat lähteneet mukaan ja olemme hetken saaneet olla jonkin yhteisen äärellä. Uskon, että elokuvani ovat jotakin mitä kukaan ei ole aiemmin nähnyt. Se voi olla hyvä juttu tai sitten ne jäävät vain meidän tekijöiden muistoiksi. Tärkeintä on se, että olen uskaltanut tehdä enkä ole miettinyt mitä joku muu nyt ajattelee.

Toivon, että jos joskus menestyn, niin se tulee työstä tai teosta, jonka takana itse seison. Olisi inhottavaa tehdä loppuelämä jotakin minkä takana ei seiso ja mistä ei ole ylpeä. Minua ei kiinnosta rikastua vain rikastumisen vuoksi. Tärkeintä on tehdä työtä, mikä voi myös tuoda iloa.

Miksi et vain luota, että saisit töitä valmistuttuasi?

Se pelottaa liikaa. Olen niin työorientoitunut ihminen, että työ on minulle jonkinlainen elämän tarkoitus. Minulle ura on erittäin tärkeä asia. Ehkä se on joillekin surullista, mutta minulle uran luominen tuo turvaa ja sitten voin lähteä rakentamaan jotakin muuta sen ympärille. Totta kai läheiset ovat tärkeitä ja voin luopua kaikesta hätätilanteen tullessa. En jätä muita pulaan.

Toinen asia mikä huolestuttaa minua on se, että saisin töitä, mutta ne olisivat epämieluisia. Tällainen olisi jokin rooli, mistä en syty tai jokin formaatti, mikä ei vaan tuo mitään muuta kuin rahaa ja huonoa mieltä. Minulle tärkeää on, että voi ensisijaisesti tehdä sellaista, minkä takana seison. Siinä vaiheessa, jos on paljon töitä ja suurin piirtein hyvä olo niin ei haittaa, jos muutama hutikeikka tulee. Tässä vaiheessa, kun ei oikein ole mitään, niin haluaa tehdä omat liikkeet ja valinnat tarkasti.

Omissa töissäni vastuu on minulla ja päätän itse, millaista kuvastoa jaan maailmalle. Näyttelijänä joutuu usein ottamaan sen mitä saa, ehkä. Toki näyttelijä voi myös vaikuttaa prosessiin sekä repliikkeihin, jos työskentelee ymmärtäväisen ohjaajan kanssa. Minulle ajatus urasta jatkuvassa epätietoisuudessa tuntuu pelottavalta. En tosin ole asiantuntija eikä minulla ole paljon kokemusta, nämä ovat ennakkoajatuksiani.

Toivon kuitenkin, että saan jatkossa tehdä töitä myös ihan vain näyttelijänä. Tällainen ”tee kaikki itse” -tyyli on raskasta ja yksinäistä. Toki jatkan myös sitä, mutta en toivo jääväni vain yhden tavan orjaksi. Monipuolinen tekeminen pitää minut virkeänä.

Tämän haastattelun päätteeksi näytän kaapatun kuvan elokuvasta *King of the West* (kuvausvuosi 2020). Kuvassa on yksi päänäyttelijöistä Anni Pesonen, joka näyttelee Kuningas Ceciliaa.



King of the West 2020.

3. TOINEN HAASTATTELU – AKI HAASTATTELEE LAURENIA

Taiteellisen opinnäytetyön King of the West (kuvausvuosi 2020) -elokuvan kuvaaja Aki Virtanen halusi haastatella minua. Alun perin haastattelin häntä. Aki Virtasen haastattelu löytyy seuraavasta luvusta.

Uskon, että jokainen ihminen on monipuolinen, ja eri osaamisia kannattaa hyödyntää. Minulle monipuolisuus tuo virkistystä ja vapautta. Monipuolisuus ei tarkoita sitä, että hutiloit sinne tänne ja ei osaa päättää mitä haluaa. Parhaimmillaan monipuolisuus avartaa katsetta pois omasta tontista ja auttaa ymmärtämään toista osapuolta. Haastattelussa käytän Akin nimeä ja kaksoispistettä, kun hän kysyy sekä oman nimeni kohdalla toimin samoin, kun vastaan.

Miksi näyttelet?

Näyttelen, koska päätin 5-vuotiaana, että minusta tulee näyttelijä. Tykkään unohtaa itseni ja kaiken muun ja elää hetkellisesti jonkun toisen elämää ja ikään kuin omaksua eri rooleja. Näyttelemisessä on se hyvä juttu, että siinä pystyy yhdistämään kaiken, mitä elämällä on tarjota esim. tanssia, musiikkia ja laulua.

Tähän väliin liitän yhden ennakkotehtävistäni hakiessani Teatterikorkeakouluun vuonna 2014. Ennakkotehtävässä kysytään ”Miksi haluat näyttelijäksi?” ja haastattelussa kysytään ”Miksi näyttelet?”. Ne eroavat hieman toisistaan, mutta haluan kuitenkin liittää ennakkotehtäväni tähän väliin. Tässä saa hieman vertailua eri aikakausilta vuosilta 2014 ja 2020.

Miksi haluan näyttelijäksi?

Viisivuotiaana kiertävän kesäteatterini estradina toimi nuhjuinen leikkimökki. Makasin hiljaa lattialla kuunnellen sekuntien lyövän tyhjyyteen ennen esitykseni alkua, yleisön levotonta liikehdintää heidän odottaessaan ensimmäistä siirtoani. Ja jo siitä ensimmäisestä kutkuttavasta lavan takana vietetystä hetkestä lähtien minä tiesin näyttelemisen sekä esiintymisen olevan minulle itsestäänselvyys, intohimo, eräänlainen flow-kokemus, joka antaa minulle valtavasti energiaa, onnistumisen tunnetta sekä elämäniloa. Aika virtaa ohitseni omaksuessani uusien

roolien elämäntarinoita, ihmiselämän toiveita ja rujoja pelkoja. Näyttelijäntyön jokainen osa-alue, tanssi, liikunta, musiikki ja kirjallisuus, ovat mukana elämässäni näkyvästi.

Haluan näyttelijäksi, koska olen lahjakas. Haluan näyttää taitoni, jakaa pohjimmiltaan hyvin henkilökohtaisen onnen kokemukseni muiden kanssa, tehdä heistä osallisia.

(Vastaukseni vuoden 2014 Teatterikorkeakoulun Näyttelijäntaiteen koulutusohjelman pääsykokeiden B tehtävään.)

Miksi ohjaat?

Ohjaan, jotta pääsen toteuttamaan vision siitä, mitä päässäni on. Ohjaan, jotta saan myös kanssatekijöiden maksimaalisen potentiaalin esille. Ohjaan, jotta pääsen itse vaikuttamaan siihen, millaisena maailma nähdään ja millaisia rooleja kukakin tekee. Minua ei kiinnosta yhdenkään ihmisen ikä, sukupuoli tai ulkonäkö. Haluan uudistaa sitä, millaisia rooleja näyttelijät näyttelevät. Ohjaan, jotta pääsen käsittelemään vakavia aiheita taiteellisin keinoin. Sen lisäksi erityisesti elokuvien ohjaamisessa minua kiehtoo elokuvan ikuisuus. Vähän niin kuin musiikki on ikuista, niin elän samanlaisen ajatuksen kanssa, että myös elokuvat ovat ikuisia. Teatterin hienous on tietysti siinä, että se on joka kerta hieman erilainen ja sen näkee vain tietty joukko. Toki musiikki ja elokuvat voivat tuhoutua sekä kaikkea voi tapahtua. Ikuisuus kuitenkin kiehtoo minua ja ajatus, että elokuvat säilyvät pitkään on mieluisa.

Tykkään myös ajatuksesta, että tekisin historiaa uusiksi käyttämällä vanhanaikaista estetiikkaa täysin uusien keinoin ja menetelmin. King of the Westissä (kuvausvuosi 2020) on kuninkaita, kyläläisiä, palvelijoita ja erikoisia kohtaamisia. Yhtäkään kuningasta ei näyttele mies ja se on esimerkki siitä, miten minä teen historiaa uusiksi. Vuosien päästä uudet sukupolvet katsovat elokuvia, jolloin heille ei tarjota vain sitä historiaa, miten asiat ovat mukamas olleet, vaan joukkoon eksyy myös tarinoita, joissa rooleja ja valta-asemia on osattu käyttää toisin. En väitä, etteikö kaikki historian tarinat pitäisi paikkaansa, mutta myös välitetyt tarinat tähän päivään kannattaa kyseenalaistaa. Uskon, että monen ihmisen tarinat ja oikeat totuudet on jätetty kertomatta, koska heille ei ole annettu mahdollisuutta. Historiassa on paljon asioita, joita emme saa koskaan tietää.

King of the Westiin (kuvausvuosi 2020) olisin ihan hyvin voinut ottaa yhdeksi kuninkaan näyttelijäksi miehen, koska en halua sillä tavalla rajata yhtäkään roolia sukupuolen takia. Tässä prosessissa meni niin, että kaikki kuninkaasivat ovat naisia. En halunnut nimetä heitä kuningattariksi, vaikka tietyllä tapaa se on paljon siistimpi nimi. Minulle on melkein sama, kuka näyttelee ja mitä. Merkittävää on, mitä rooli tekee.

King of the Westiin (kuvausvuosi 2020) pyysin näyttelijät tiukalla aikataululla ja roolit menivät sen mukaisesti, että kuka pääsi milloinkin elokuvan kyytiin mukaan.

Miksi käsikirjoitat?

Käsikirjoitan, jotta pääsen itse vaikuttamaan teoksen sisältöön. Käsikirjoituksella on suuri valta elokuvassa, ehkä jopa suurin. Jos ohjaaja ottaa käsikirjoituksen kirjaimellisesti, niin silloin käsikirjoitus määrää kaiken. Haluan vaikuttaa siihen, että kuka sanoo kenellekin mitä ja miksi. Käsikirjoituksen avulla pystyn päättämään kyseisen teoksen valta-asetat. Suosittelen myös muita pohtimaan, että kuka kyseisen käsikirjoituksen on tehnyt ja millaisia asioita se laittaa kenenkin puhumaan tai tekemään.

Käsikirjoittamiseen annan konkreettisia vinkkejä luvussa 5, sivulla 47.

Miksi haluat tehdä elokuvia?

Olen lapsesta asti tykännyt elokuvista ja katsonut niitä. Koen, että elokuvien avulla pystyy tavoittamaan suuremman/globaalimman yleisön kuin esim. teatteriesityksen kautta. Se miksi minua kiinnostaa tavoittaa suuri yleisö on, että se on kiva ajatus, että mahdollisimman moni näkisi minun elokuvani. Haaveilen, että elokuvani pystyisivät positiivisesti tekemään muutosta yhteiskunnallisissa kysymyksissä ja saisivat aikaan muutoksia siihen, miten maailma nähdään ja koetaan.

Minkälaisia elokuvia haluaisit ohjata?

Ensisijaisesti sellaisia, joiden näyttelijävalinnat eivät jätä ulkopuolelle yhtäkään ihmistä ulkonäön, iän tai sukupuolen perusteella. Lisäksi pidän, jos elokuvassa on mielenkiintoinen tarina. Tykkään

yhdistellä erilaisia genrejä. En kuitenkaan aio sitoutua mihinkään tiettyyn genreen, vaan olen avoin kaikelle.

Minkälaisissa elokuvissa haluaisit näytellä?

Haluaisin, että elämäni aikana pääsisin näyttämään mahdollisimman monipuolisesti. Välillä on mukava näytellä äärimmäisen kylmää ja hullua ihmistä, kun taas joskus tekee ihan hyvää näytellä perustyyttöä peruskaupungilta tai maalta. Näyttelijänä minulle on tärkeää monipuolisuus. Toivon, että joka kerta tuon jotain uutta itsestäni teokseen. Hieman pelkään jopa lausahdusta: “tyypillistä sinua” tai “perus Lauren”. Varmasti minulle on muodostunut maneeereja ja turvallisia tapoja toimia jo opiskeluvuosien aikana. Toivon kuitenkin pääseväni joka kerta tuomaan jotakin uutta tai, että minusta etsittäisiin jotakin uutta.

Haluaisin näytellä elokuvissa, jotka toimivat myös kokonaisuutena. En tiedä olisiko kovin nautinnollista näytellä elokuvassa, mikä olisi ihan kauhea, mutta oma suoritus olisi kymppi. Erilaiset genret kiinnostavat myös tämänkin suhteen.

Mikä on unelmaroolisi?

Jonkin kaltainen action-elokuvan taistelija, moderni ninja. Kuitenkin niin, että pystyy näyttämään vakavasti. Unelmaroolin kohdalla en mielellään tekisi komediaa, mutta se voi sisältää komediallisia hetkiä. Olisi kiva, jos elokuva sisältäisi hurjia ja haastavia hetkiä, joista pitää selviytyä. Mielellään ilman stunttia, mutta tällä en nyt tarkoita esim. lentokoneen siivessä roikkumista. Vanhanaikaiset samurai -elokuvat modernisoituina voisivat olla minulle sopivia.

Sen lisäksi minua kiinnostaa näytellä draamaelokuvassa mielisairauksien kanssa elävää ihmistä.

Jos saisit näytellä jonkun roolin jo olemassa olevista elokuvista, mikä se olisi ja miksi?

Lauren: Ne roolit, jotka olen jo nähnyt ja joista pidän ovat sellaisia, joista tykkään juuri sellaisina kuin ne ovat ja niitä ei tee mieli itse näytellä. Jos nyt kuitenkin yhden klassikkoesimerkin annan niin, olisi kiva näytellä Cruella de Vilia. Olen sen kerran jo kandivuonna näytellyt. Oli kivaa! Kyseessä ei kuitenkaan ollut Dodie Smithin novelli *The Hundred and One Dalmatians* vuodelta 1956 eikä Walt Disneyn vuonna 1961 tuottaman 101 dalmatialaista -elokuvan uusinta vaan *Koira kuolee!* (2017) esitys Teatterikorkeakoulussa. Sen ohjasi ja käsikirjoitti Anni Rajamäki. Roolityössä

oli mieluisaa Cruellan vahvat toiveet sekä halut. Hän ei ollut erityisen ihanteellinen ihminen koiranpentujen näkökulmasta, koska hänen tarkoituksena oli tappaa pennut sekä tehdä niistä turkis. Roolityötä tehdessäni minua kiehtoi, miten sen sai näytellä erittäin tosissaan ja vakavasti, vaikka koin hänen tavoitteensa väärinä ja pinnallisina. Väärinä sinä mielessä, etten itse hyväksii koiranpentujen tappamista. Esitys sisälsi paljon komediaa, mutta myös herkkyyttä. Dalmatialaisten lisäksi siinä oli kyse koiran menetyksestä ja itse tulkitsin sitä myös eläintenoikeuksien puolustamisena. Roolia rakentaessani yritin miettiä, miten Cruella voisi kävellä ja millainen ilme hänellä voisi olla. Päädyin korkokengillä tepsuttelevaan tyyliin sekä hieman kulmien alta vilkuilevaan katseeseen. Anni Rajamäen kanssa oli mukava tehdä, koska hän antoi tuoda omia ideoita omien ideoidensa lisäksi.

Mikä on lempi elokuvasi?

Kill Billit (2003 ja 2004) tietysti. Muita suosikkeja ovat The Shining (1980) ja The Devil Wears Prada (2006).

Mitä elokuvaa suosittelisit näyttämisen puolesta?

Suosittelen Kill Bill (2003 ja 2004) elokuvia, koska niissä on hyviä näyttelijöitä, jotka pääsevät näyttämään. Havaintoni mukaan ohjaaja Quentin Tarantino on antanut näyttelijöille mahdollisuuden loistaa roolitöissään ja sen näkee, tai sitten näyttelijät ovat tehneet mitä ovat halunneet. Näin Kill Bill: Volume 1:n (2003) ensimmäisen kerran silloin kun se tuli ulos. Taisin olla 11-vuotias. Isäni oli vuokrannut tai ostanut sen minulle ja odotin jalkapallotreenien ajan, että pääsisin katsomaan sen kotiini kaverini kanssa treenien jälkeen.

Kotona oli ruoaksi makaronilaatikkoa, mutta jauheliha oli korvattu kalapuikoilla. Se oli erikoinen yhdistelmä, mutta toimi. Muistan sen erityisesti siitä, että sitä taisi olla ensimmäistä kertaa, kun näin Kill Bill: Volume 1:n (2003). Söimme kalapuikkomakaronilaatikkoa ystäväni kanssa ja katsoimme elokuvan. Menin siitä aivan sekaisin ja näytin sen kaikille muillekin kavereilleni. Näytin sen myös isälleni ja pikkusiskolleni. Siskolle se taisi olla hieman liikaa, koskaokuva on todella raaka ja väkivaltainen. En oikeastaan edes tiedä, miksi sain itse katsoa kyseisen elokuvan sen ikäisenä.

Katsoin paljon elokuvia koulun jälkeen. Usein laitoin tuolin keskelle olohuonetta ja laitoin elokuvan pyörimään. Muistan, kuinka katsottuani jonkun kauhuelokuvan, saatoin nukkua vanhempieni sängyssä viikon. Sitten äiti torui isää siitä, miksi se on antanut minun taas katsoa hurjia elokuvia.

Karkaan hieman aiheesta, mutta toinen ylpeyden aihe minulle oli päästä katsomaan 8 Mile (2002), Eminemin (pääroolissa) elokuva alle 15 –vuotiaana. Pääsin isäni kanssa, vaikka en niin nuorena olisi saanut mennä katsomaan sitä edes aikuisen kanssa. Pidin elokuvasta paljon. En ole nähnyt sitä hetkeen, mutta voisin kuvitella sen edelleen toimivan.

Ehkä sellainen väkivaltainen kuvasto on päässyt silmiini hyvin varhain. Muistan myös, kuinka olin alle 5 –vuotias ja televisiosta tuli elokuva, jossa tapetaan ihmisiä jousilla. Menin sohvan taakse piiloon, koska teki pahaa katsoa. Jotenkin se jäi kuitenkin mieleeni ja minua kiinnosti selvittää, mistä elokuvasta oli kyse.

Mikäli minulla olisi pieni lapsi, niin hän ei saisi nähdä väkivaltaisia elokuvia niin nuorena kuin minä näin. En usko, että ne elokuvat ovat vaurioittaneet minua syvästi. Lapsia ei myöskään kannata liikaa aliarvioida. Kannattaa varmaan tunnustella millainen lapsi on kyseessä ja antaa tutustua erilaisiin tyyliin vähitellen. Ikärajasuositukset eivät kuitenkaan ole turhia, mutta jos näkisin Kill Billit (2003 ja 2004) vasta nyt niin moni asia olisi toisin. Tekisin elokuvia varmaan kukkasista. Taidan olla asian suhteen hieman ristiriitainen. Ei kannata näyttää liian raakoja elokuvia liian nuorille! Ehkä tuo on turvallisempi vinkki toistaiseksi lapsettomalta ihmiseltä.

Kill Bill: Volume 1:ssä (2003) minuun teki varmasti vaikutuksen se, että siinä oli pääosassa nainen, joka oli taistelija. Muistutan tässä vaiheessa, että olin lapsi, kun näin kyseisen elokuvan ensimmäistä kertaa. En voi siis olla täysin varma, mitkä asiat huomioni kiinnittivät juuri silloin. Uskon, että vaikutuin naisroolista, joka ei odottanut prinssiä ikkunan edessä tai muutenkaan itkenyt kenenkään perään. Taistelunhaluinen nainen, joka tappoi muita. Lapsena ihmettelin usein, miksi useissa elokuvissa sekä televisiosarjoissa nainen itkee miehen perään ja mitä se siltä oikein haluaa. Miksi nainen ei vain lähde ovesta ulos tai tapa miestä? Miksi se ei huuda takaisin? Ilmeisesti en silloinkaan ymmärtänyt sellaista kuvastoa, jossa naista alistetaan ja mies pääsee näyttelemään ronttia, joka on käynyt vähän kylillä juomassa olutta.

Uma Thurmanin näyttelijäntyö teki minuun vaikutuksen ja toimi hienona esimerkkinä tähänkin päivään asti. Sain mallia, että voin näytellä hurjapäätä ja olla kylmä, eikä minun tarvitse alistua, jos

joku kokee suurta tarvetta kyykyttää. Uma Thurman on yksi suosikinäyttelijäni. Huomiona se, että voin kuitenkin näytellä ihmistä, jolle käy huonosti ja jota kohdellaan huonosti, mutta sen tulee olla perusteltua teoksen kokonaisuuden kannalta.

Entä mitä ohjauksen puolesta?

Titanic. (1997) Erikoinen valinta, koska en yleensä edes mainitse sitä lempielokuvakseni enkä tiedä ohjaajasta James Cameronista paljon. Mielestäni Titanic (1997) on hieno elokuva, ja jos minun olisi itse pitänyt se ohjata - tai jos nyt pitäisi - niin täytyy sanoa, että Cameron on tehnyt hienoja ratkaisuja. Ei ole kovin helppo nakki saada sellainen elokuva toimimaan. Minulle se toimii. Elokuvassa on hienoja jännitteitä roolihahmojen välillä sekä romantiikkaa. Titanic (1997) oli oikeasti olemassa ja se ihan oikeasti upposi, joten tarina perustuu tositapahtumiin. Ehkä sekin tuo aina oman jännityksensä, ei tosin kaikessa. Elokuva myös etenee hyvällä vauhdilla ja itse laivaonnettomuus näytetään kokonaisuutena. Se tuntuu pahalta sekä surulliselta. Saan siitä jonkinlaisen järkytyksen kokemuksen, mutta en katso elokuvia tehdäkseen olostani huonompaa.

Tositapahtumista puheen ollen mainitsen tähän väliin, että lyhytelokuvani The Swan (2017) perustuu osittain tositapahtumiin. Luin uutisen, jossa mies ampui joutsenen jousella. Tämä joutsen ei kuitenkaan kuollut vaan se pääsi eläintensairaalaan. Joutsen parani ja hänen kumppaninsa oli odottamassa järvellä. Miten upea tarina! Halusin käyttää sitä pohjana elokuvassani. The Swan -elokuvalta (2017) ei kuitenkaan kannata odottaa mitään uutisen vinkkaamaa dokumenttia vaan faktan ja fiktion sekoitusta.

Miksi jossain elokuvassa toimii käsikirjoitus ja ohjaus ja jossain näyttelemisen. Mikä erottaa nämä toisistaan?

Elokuvat, joista annoin esimerkit, ovat sellaisia, joista pidän kokonaisuudessaan. Se on hyvin hienovaraista ja menee makuasiaksi. On monia elokuvia, joista voisin valita, että käsikirjoitus on erinomainen, mutta juuri loppuratkaisu tai valta-asetelma häiritsee ja silti näyttelijät saattavat tehdä mielettömän työn. Tällöin voin valita hyvän näyttelijäntyön, mutta en hyvää käsikirjoitusta.

Seuraava kommentti sisältää juonipaljastuksia ja havaintoni elokuvasta perustuu yhteen katselukertaan:

Elokuvassa Parasite (Ohj. Bong Joon-ho 2019) on mieletön käsikirjoitus, mutta sen lopussa ja alussa on asioita, joista en voi antaa sille täysiä pisteitä. Siinä on myös mieletöntä näyttelijäntyötä. Ongelmakohtia elokuvassa ovat alun osittainen sekavuus ja lopussa pääperheen tytär kuolee, jolloin eloon jää isä, poika ja äiti. Minusta ei ole perusteltu tarpeeksi hyvin, miksi käsikirjoituksessa juuri tyttö tapetaan. Samoin rikkaan perheen äiti on tyhmä kuin saapas ja se on tarkoituksenmukaista. Ongelmallista on se, että koko käsikirjoituksen tai elokuvan tyhmin hahmo on nainen. Hän on nuori nainen, joka on äiti ja viettää kaiken ajan kotonaan. Se on ongelmallista. Se ei kuitenkaan poista sitä, että elokuva on hieno ja tämän vajaan naishahmon näyttelijä vetää roolinsa todella hienosti.

Julistan juonipaljastuksen päättyneeksi.

Näyttelijöitä en lähde niin herkästi arvostelemaan, koska se on jotenkin vielä henkilökohtaisempaa. Se menee ehkä enemmän makuasioihin. Näyttelijäntyöhön saattaa vaikuttaa sekä käsikirjoitus että ohjaajan määräykset.

Ohjaaminen puolestaan saattaa muuten toimia, mutta jos elokuvassa on useampi erikoinen kuvakoon ratkaisu, mikä ei sinänsä merkitse tarinassa mitään, mutta saattaa vain siinä hetkessä häiritä minua, niin siitä lähtee pisteitä.

On paljon elokuvia, joista en vain pidä, mutta voin sanoa, että ne on hienosti tehty. Yleisesti en pidä elokuvista, joissa on paljon iltakuvia ja hämärää. Pidän, että asiat tapahtuvat päivänvalossa – myös kamalat asiat. Se tuo hyvää kontrastia. Tällaisia keinoja käytän omissa elokuvissani.

Mikä on sellainen asia, mikä kaikkien tulisi tietää ohjaajan työstä, mikä ei ole itsestään selvää?

Minun kohdallani ohjaajana oleminen tarkoittaa, että on jatkuvasti paineen alla. Vaikka sisällä kiehuu, niin on vaan jatkettava eteenpäin. Ajoittain hyvin yksinäistä. Minulle ohjaamisessa on tärkeää, että minulla on kaikkeen tarvittaessa vastaus, mutta ihmiset voivat myös halutessaan tehdä omia tarjouksia. Ohjaaminen ei ole vain sitä, että kävelee settiin ja käskyttää näyttelijöitä. Vastuu on suuri. Toisaalta olen itse tehnyt ohjaamista aika vähän ja olen itseoppinut, joten varmasti monella muulla on paljon enemmän ja erilaista sanottavaa. Nämä ovat vain omia tämänhetkisiä tuntemuksiani sekä kokemuksia.

Se, mitä tarkoitin vastauksella kaikkeen, on, että olen tehnyt oman ennakkotyöni mahdollisimman hyvin. Olen miettinyt, mitä haluan miltäkin kohtaukselta, miltäkin päivältä, miltäkin kovalta ja millaisissa vaatteissa haluaisin näyttelijöiden olevan. Saan turvaa siitä, että itselläni on ajatukset mahdollisimman pitkälle mietitty. Se ei tarkoita sitä, etteikö suunnittelija tai joku muu voisi haastaa tai kumota omat mieltymykseni. Näyttelijät saavat myös vaikuttaa, mitä laittavat päälle, jos he eivät halua pukea sitä, mitä olen itse heille ajatellut.

Ihanteellinen tilanne on siinä, kun kahden ihmisen visiot kohtaavat ja löytävät jonkun yhteisen tien. Siitä syntyy uniikkia ja sellaista mitä kukaan ei ole koskaan aiemmin nähnyt.

Mikä on sellainen asia, mikä kaikkien tulisi tietää näyttelijäntyöstä, mutta ei ole itsestään selvää?

Sekin vaatii paljon työtä. Repliikit pitää ihan oikeasti pöntätä ja opetella. Välillä päivää ennen. Jos pitää näyttellä surullinen kohtaus ja sisällä vaan sattuu olemaan maailman onnellisin riemu, niin on vaan pakko omistua tuomaan esiin surullisuus, kun kamera käy. Keskittyminen on pakko löytyä, vaikka ympärillä olisi miten paljon hälinää. Käytän sanaa pakko, koska se auttaa minua toimimaan.

Miksi halusit tehdä elokuvan lopputyöksi?

Olen viimeisen kolmen vuoden aikana päässyt elokuvien tekemisen makuun. Halusin, että lopputyöni on sellainen, josta hyötyisin koulun ulkopuolella mahdollisimman paljon. Olen käyttänyt Teatterikorkeakouluun niin monta vuotta elämästäni ja se on tärkeä paikka minulle sekä haluan viedä koulun lopetukseen mahdollisimman kunnianhimoisesti.

Minkälainen kokemus King of the West elokuvan tekeminen oli?

Erilainen siinä mielessä, että kaikki tapahtui todella nopeasti. Hyvä juttu oli se, että minulla oli jo The Animal Trilogy (kuvausvuosi 2018) pohjalla ja lukuisia muita lyhytelokuvia. Uusia ihmisiä tuli tähänkin projektiin ja se on aina jännittävää. Nopealla aikataululla eteneminen esti ylianalysoinnin mikä on positiivista! Oli vain pakko mennä ja tehdä. Ei jäänyt liikaa aikaa märehtimisiin.

Mitä työtehtäviä teit KOTW elokuvan kuvauksissa?

Ohjasin, näyttelin, puvustin, lavastin, maskeerasin (en tosin kaikkia näyttelijöitä), laitoin ruokaa ja kuskasin näyttelijät kuvauksiin sekä takaisin.

Mitä työtehtäviisi kuului esituotannossa?

Käsikirjoitus, työryhmän kasaaminen, lokaatioiden hankkiminen, cateringin suunnittelu, pukusuunnittelija, lavastaminen, maskeerauksen suunnittelu, kuvasuunnittelu ja harjoitukset näyttelijöiden kanssa. Lisäksi paljon yleisiä tuotannollisia asioita.

Mitä työtehtäviisi kuuluu jälkituotannossa?

Leikkaaminen, värimääritys ja jälkituotantokordinaattorina toimiminen.

Mikä oli haastavinta?

Koko homman kasassa pitäminen kiireellisen aikataulun takia ja minulla ei ollut yhtäkään assistenttia, koska en älynnyt pyytää. Tein siis kohtuuttoman paljon asioita itse. Toisaalta jos en olisi tehnyt niin elokuva olisi jäänyt tekemättä.

Mikä helpointa/parasta?

Se kun huomasi, että se mitä on suunnitellut, toimii! Asiat mistä stressasi etukäteen, vain loksasti paikoilleen.

Mitä opit elokuvaa tehdessä?

Kiireellisellä aikataululla pystyy toimimaan, mutta se ei ole kannattavaa.

Käsikirjoitus oli niin tuore, että moni asia tuli myös minulle kuvauksissa uutena. Normaalisti tykkään, että kaikki on minulle kristallinselvää, mutta ajanpuutteen vuoksi se ei yksinkertaisesti ollut mahdollista.

Olisin tarvinnut itselleni assistentteja, mutta haluan edelleen sanoa, että asioita ei kannata jättää tekemättä, jos assistentteja ei saa. Kaiken pystyy tekemään yksin ja itse, mutta kannattaa varautua siihen, että se on voimia vievää ja kuormittavaa.

Mistä sait idean King of the West käsikirjoitukseen?

Alkuperäinen ideani oli näytellä kaikki roolit itse ja haluan huomauttaa tässä, että roolit, jotka ovat tällä hetkellä King of the Westissä (kuvausvuosi 2020) eivät ole niitä, joita alun perin itselleni suunnittelin. Elokuva oli täysin eri silloin, kuin mitä se on nyt. Tämä idea tyssäsi ajanpuutteen vuoksi. Jos näyttelen kaiken yksin, minulla pitää olla hyvä maskitiimi kanssani ja tarpeeksi aikaa kehittää rooleista mahdollisimman erilaiset keskenään. Tykkään tehdä muiden näyttelijöiden kanssa, joten aloin kallistumaan siihen, että pyytäisin mukavia näyttelijäkollegoitani mukaan. Halusin tehdä lännenelokuva -henkisen, koska luulen pitäväni genrestä western. Mielestäni en ole nähnyt suomalaisia lännenelokuvia.

Miten lähdet käsikirjoittaessasi muodostamaan kohtausta?

Yleensä minulla on visio (stillkuva). Näen asiat tosi visuaalisesti. Täysin tietämättä, mitä siitä kuvasta voisi seurata, ja mitä siinä voisi tapahtua, lähdän kehittämään sitä mielikuvituksessani. Usein minulla saattaa myös olla useita irrallisia kohtauksia ja sitten sidon ne elokuvan tarinan ja hahmojen kanssa keskenään. Joitain kohtauksia joutuu karsimaan, koska ne eivät sovi keskenään ja joitain kohtauksia täytyy lisätä elokuvan edetessä.

Miten vertaisit tämän elokuvan tekemistä ensimmäisen pitkän elokuvasi The Lizardin tekemiseen?

The Lizardia (kuvausvuosi 2018) suunnittelin kokonaisuudessaan noin. vuoden, kun taas King of the Westiä (kuvausvuosi 2020) noin. kolme kuukautta. The Lizard (kuvausvuosi 2018) kuvattiin kovassa helteessä, kun taas King of the West (kuvausvuosi 2020) kosteassa ja viileässä talvessa.

Lisäksi työryhmien kokoonpano ja energiat olivat erilaiset toisistaan. Erilaisuutta tuovat myös itse tarina ja molemmat elokuvat kantavat minulle tiettyä arvoa. The Lizard (kuvausvuosi 2018) siinä mielessä, että se on koko The Animal Trilogyn (kuvausvuodet 2016-2018) päätöselokuva ja minulle

ensimmäinen pitkä elokuva ikinä. King of the West (kuvausvuosi 2020) kantaa mukanaan lopputyön arvoa.

Uutta oli myös se, että King of the West (kuvausvuosi 2020) kuvattiin kolmen viikon sisällä ripotellen, kun taas The Lizard (kuvausvuosi 2018) seitsemänä päivänä putkeen. The Lizardin (kuvausvuosi 2018) kuvauspäiviä oli yhteensä seitsemän ja King of the Westiä (kuvausvuosi 2020) myös seitsemän päivää sekä yksi lisäpäivä onnettomuuden takia. Käytännössä molemmissa oli sama kuvausmäärä, mutta ajankäyttö oli eri.

The Lizardissa (kuvausvuosi 2018) kuvauspäivät olivat pidempiä valon ansiosta koska oli kesä, mutta toisaalta se oli raskasta koko työryhmälle. King of the West (kuvausvuosi 2020) kuvaukset puolestaan loppuivat klo 17 maissa, koska tuli pimeää. Tämä oli mukavaa työryhmälle, että illat olivat vapaana, mutta minulle ohjaajana se toi stressiä keritäänkö kaikki tekemään päivän aikana. Kyllä me aina kerkesimme.

Onko sinulla vinkkiä tuleville elokuvantekijöille?

Kannattaa lähteä vaan tekemään ja kokeilemaan. Kannattaa olla rehellinen itselleen, eikä ajatella liikaa mitä muut mahdollisesti ajattelevat. Rohkaisen käyttämään eri ikäisiä ja eri näköisiä ihmisiä riippumatta siitä, millainen rooli on kyseessä. Vanha voi näyttellä nuorta ja toisin päin. Kannustan elokuvantekijöitä ajattelemaan laajasti ja ottamaan riskejä sekä kysymään vinkkejä muilta!

Onko vinkkiä tuleville näyttelijöille?

Jos elokuvan tekeminen kiinnostaa tai vaikkapa ohjaaminen, niin kannattaa lähteä kokeilemaan. Muistutan, että näyttelijällä on myös vastuu mitä tekee ja kenen kanssa. Käsikirjoittamiseen annan pieniä vinkkejä omien kokemusteni pohjalta kohdassa ”vinkkejä käsikirjoittamiseen”.

Tämän haastattelun päätteeksi laitan kuvankaappauksen showreelistäni. Sen on kuvannut Aki Virtanen. Kuvan taustalla näkyy samuraimiekkani, joten se sopii juuri tämän haastattelun päättekuvaksi.



Lauren Lehtinen Showreel 2019 2019. Lehtinen 11.2.2020.

4. KOLMAS HAASTATTELU – LAUREN HAASTATTELEE AKIA

Päätin haastatella elokuvaajaa Aki Virtasta, koska olen tehnyt hänen kanssaan paljon yhteistyötä. Aki on kuvannut molemmat pitkät elokuvani King of the Westin (kuvausvuosi 2020), joka on taiteellinen opinnäytetyöni sekä The Lizardin (kuvausvuosi 2018) ja lukuisia lyhytelokuvia.

Haluan myös tuoda opinnäytteen kirjallisessa osassa jonkun muun äänen esille kuin vain omani. Uskon, että Akin haastattelusta myös muut voivat oppia häneltä. Kysyin häneltä kysymyksiä, joihin saatan tietää jo vastauksen ja kysymyksiä, joihin minulla ei ole vastausta. Halusin tuoda haastattelun näkyviin kokonaisuutena, koska jokaisesta vastauksesta voi oppia jotakin.

Perinteisen opinnäytteen sisältämät haastattelun kommentaarit olen sisällyttänyt haastatteluun omina huomioinani ja kommentteinani Akin vastauksiin.

Tehdessäni haastattelua olen noudattanut Taideyliopiston tutkimuseettisiä ohjeita haastatteluaineiston hallinnassa ja avaamisessa sekä huolehtinut luottamuksellisten tietojen suojaamisesta, tietoturvasta ja tietosuojasta lainsäädännön, hyvän tieteellisen käytännön sekä yliopiston antamien ohjeistusten ja suositusten mukaisesti. (Taideyliopiston tutkimusaineistopolitiikka 15.06.2016 ja Aineistohallinnan käsikirja 21.04.2015.)

Olen kysynyt haastateltavaltani kirjallisesti haastatteluluvan, josta käy ilmi mihin haastattelua käytetään, mitä tietoja hänestä annetaan, kuka haastatteluaineiston näkee, miten aineistoa käytetään ja miten tietoa säilytetään. Lisäksi haastateltavalla on ollut mahdollisuus keskeyttää haastattelu halutessaan. Olen lähettänyt haastateltavalle luettavaksi haastattelua koskevan osan. Haastateltava on antanut luvan siihen, että opinnäytteessä käy ilmi hänen ikänsä, ammattinsa ja osa projekteista, joissa hän on työskennellyt. Haastateltava on antanut luvan näiden tietojen käyttämiseen tässä opinnäytteen kirjallisessa osassa.

Haastattelussa käytän Akin nimeä ja kaksoispistettä, kun hän vastaa sekä oman nimeni kohdalla toimin samoin. Teen tämän selventääkseni kuka puhuu, koska joidenkin kysymysten jälkeen olen itse kommentoinut Akin vastauksiin haastattelutilanteessa tai avannut elokuvasanastoa jälkikäteen. Kielioppiin en puutu, koska se saattaa väärentää henkilön todellista ilmaisua. Mielestäni haastatteluista saa tulla esille tekijän oma ääni.

Miksi kuvaat?

Aki: Koska pidän siitä. Pidän tunnelmien luomisesta, tarinankerronnasta ja visuaalisen tunnelman luomisesta. Se tuntuu luontevalta. Kiinnostukseni kuvaamista kohtaan heräsi, kun kävin ensimmäistä kertaa kuvauksissa isäni mukana. Silloin tuli fiilis, että tämä vois olla mun juttu. Kun sain ensimmäisen oman kamerani niin tunne kuvaamisesta vahvistui vielä enemmän. (Virtanen 7.2.2020.)

Muistatko mitkä kuvaukset ne olivat ja mikä herätti kiinnostuksesi?

Aki: Taisi olla ihan perus Elisan mainos, missä ei ollut mitään muuta kuin joku esitteli puhelinta. Mies mustaa taustaa vasten. Kiinnostuin siitä, koska en tiennyt, että työnteko voi olla jotakin tuollaista. Näytti siltä, että ihmiset pitivät siitä, mitä he tekevät. Olin silloin noin 17 -vuotias. Isäni on elokuvaaja. (Virtanen 7.2.2020.)

Millainen ohjaaja on ihanneohjaaja?

Aki: Ohjaaja, jolla on selkeä visio siitä mitä haluaa, mutta samalla antaa tilaa ja mahdollisuuksia muille hodeille (head of department) tuoda oman työtehtävänsä näkökulmasta uusia ideoita elokuvaan, mikäli se tukee kerrottavaa tarinaa. Esimerkiksi kuvaaja tuo valon kautta uuden näkökulman kohtaukseen. Tai ehdottamalla, että kuvataan jotain henkilöä alakulmasta antaakseen hänelle enemmän valtaa kohtauksessa. Ja toista yläkulmasta laittaakseen hänet alakynteen. On tärkeää, että ohjaajalla on selkeä suunta mihin ollaan menossa. Mitä paremmin ohjaaja osaa kommunikoida työryhmälle mitä haluaa, sen parempi. (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: Minulle ihanneohjaaja on sellainen, joka kertoo mitä itse haluaa ja samalla antaa myös minun toteuttaa itseäni taiteilijana. Välillä on toki vapauttavaa vain tehdä sitä mitä toinen käskee, mutta yleisesti huomaan nauttivani myös tietynlaisesta vapaudesta.

Oletko kohdannut hankaluuksia ohjaajien kanssa?

Aki: Usein on erimielisyyksiä, mutta se kuuluu asiaan ja niistä selviää kommunikoimalla. Ohjaajalla on kuitenkin viimeinen sana. (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: Hankaluuksia olen kohdannut silloin kun olen halunnut itse tehdä jonkin asian tietyllä tapaa ja ohjaaja ei ole hyväksynyt eikä ole itse osannut antaa parempaa tilalle. Sellaisissa tilanteissa olen turhautunut. Onneksi lähes aina kaikki asiat on voitu neuvoteltua. Kuten Aki sanoi, niin pienet erimielisyydet kuuluvat asiaan. Toisaalta ohjaajalla on viimeinen sana, mutta ei ole mukava tunne olla pakotettu.

Olisiko sinulla jotakin vinkkejä näyttelijöille?

Aki: Kuvaajan näkökulmasta vinkkinä, että kiinnittäkää huomiota valoon. Blokkauksivaiheessa voi esimerkiksi koittaa tarjota paikkaa hakeutumalla paikkaan, missä aurinko osuu kasvoille tai tunnelman vaatiessa varjoon. Ei myöskään haittaa ollenkaan, jos kysyt “onko hyvä, että hakeudun tähän aurinkoon” jne. Tilannekohtaisesti. Jos on vähänkään epävarma olo siitä, löydätkö paikan mikä on blokkauksessa määritetty, niin kannattaa kysyä merkkiä siihen. Se helpottaa kaikkien työtä, kun paikat ovat samat harjoituksessa ja kuvatessa ellei niitä erikseen muuteta tai tyyli ole vapaampi. (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: Minulla on sellaisia vinkkejä, että ei kannata murehtia liikaa. Kannattaa vain tehdä ja olla ajattelematta, mitä muut ajattelevat. Minua usein auttaa ajatus, että ketään ei kiinnosta. Se saattaa tuntua jollekin negatiiviselta, mutta minua se usein auttaa. Kun olen uudessa tilanteessa mikä jännittää minua, esimerkiksi kuvaukset, niin yritän mahdollisimman tarkasti keskittyä omaan tonttiini. En siis lähde häääämään tai sotkemaan muiden työtehtäviä, vaan keskityn omaan tehtävääni. Tämä ”ei ketään kiinnosta” –ajatus liittyy siihen, jos tuntee häpeää itseään kohtaan tai jokin asia vain jännittää erityisen paljon. Kun ajattelen, ettei ketään kiinnosta, niin miksi ketään kiinnostaisi se, miten suoriudun tulevasta tehtävästäni? Jos olen harjoitellut repliikkini ja minulle on annettu toiminta tai mahdollisuus tarjota itse, niin niillä mennään. Ei siinä tarvitse mitään muuta. Ketään ei kiinnosta, jos mokaan täysin. Puhun nyt tilanteesta, jossa kaikki menee suurin piirtein niin kuin on sovittu. En tilanteessa, missä yhtäkkiä pissaisin alleni. Toisaalta, ketä sekään kiinnostaa? Pissa on luonnollinen asia ja sellaista voi tapahtua. Mitä sitten? Usein, kun menen teatterilavalle näyttämään ja yleisö on paikalla, niin saatan ennen sitäkin ajatella, ettei ketään kiinnosta. He ovat

tulleet katsomaan esityksen ja todennäköisesti odottavat saavansa enemmän hyvää kuin pahaa. Sitten he menevät koteihinsa ja jatkavat elämäänsä. Toisaalta he voivat välittää vihaviestejä ja pahimmassa tapauksessa haukkua juuri sinut lyttyyn oli siihen syytä tai ei. Tässä vaiheessa kannattaa miettiä, että kiinnostaako sinua?

Haluan myös painottaa, että tämä ”ketään ei kiinnosta” –ajatusleikki ei tarkoita sitä, että asiat voisi tehdä yhtään kevyemmin tai löysemmin. Se on apukeino, jos epävarmuutta on vielä silloin, vaikka on tehnyt kaikkensa onnistuakseen mahdollisimman hyvin. Uskon, että ihmisiä kiinnostaa, miten joku jonkun tekee. Ohjatessani minua kyllä kiinnostaa miten kohtaus näytellään, mutta jos joku mokaa niin se ei kiinnosta. Sitten tehdään uusiksi ja minun vastuullani on saada kohtaus toimimaan. Pienenä lisävinkkinä, että tätä ”ketään ei kiinnosta” –ajatusta ei kannata sanoa työtilanteessa ääneen. Sen ääneen sanominen saattaa antaa väärän viestin muille työryhmäläisille. Se on lisäkeino tilanteeseen, jossa ajattelee liikaa, mitä muut ajattelevat.

Lauren: Lisäyksenä Akin aiempaan kommenttiin, että blokkaminen tarkoittaa sitä, että katsotaan näyttelijän paikat kameran suhteen.

Millaisella kameralla on helppo työskennellä?

Aki: Sellaisella kameralla, johon voi luottaa, että se toimii niin kuin pitää. Myös siinä mielessä, että kuva ja värit näyttävät samalta setissä ja editissä. (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: Edit on englantia ja se tarkoittaa muokata, leikata ja editoida. Sanalla ”editissä” Aki viittaa elokuvan leikkausvaiheeseen. Set on myös englantia ja sille löytyy useampia käännöksiä. Elokuvakielellä sillä tarkoitetaan lavasteita, paikkaa, jossa kuvataan sekä valmiutta. Saatan joskus itse sanoa ”set”, kun olen valmis aloittamaan työskentelyn, kuvaamisen tai ohjaamisen. Aki tarkoitti ”setissä” kommentilla kuvauspaikkaa.

Onko ollut kokemuksia, että olet kuvannut jotakin, mikä on myöhemmin näyttänyt aivan toiselta kuin setissä?

Aki: Olen. Muutamien kameroiden kanssa on käynyt sitä, että katsoo setissä monitoreissa että kaikki näyttää ihan hyvältä, mutta kun menee edittiin niin materiaali kohisee samoilla asetuksilla. Tämä ollaan huomattu testivaiheessa, joten työt eivät ole

menneet sen takia kokonaan pilalle. Tämä viittaa kouluprojekteihin.

Ammattimaailmassa tämä on hyvin harvinaista, koska vuokraamo pitää hyvää huolta kameroista ja kamera-assistentit tsekkaavat kamerat ennen kuvauksia. (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: Minulla ei ole niinkään tekniseltä puolelta vastaavaa kokemusta, mutta näytellessä kyllä. Tämä liittyy enemmän siihen, että miten kuvittelin näyttäytyväni ulos päin ja miltä se on todellisuudessaan näyttänyt.

Kokemusta löytyy monista tilanteissa, joissa olen luullut näytelleeni hienosti, mutta kun olen nähnyt kuvatun materiaalin jälkikäteen, niin olen hävennyt silmät päästäni. On käynyt myös toisten päin, etten ole uskaltanut avata materiaalia myöhemmin kotona, koska olen pelännyt niin paljon, että olisin näytellyt huonosti. Erään elokuvan materiaaleja en uskaltanut avata viikkoihin, koska olin vakuuttunut, että omat osani olisivat pilalla. Kuvaukset olivat kuitenkin menneet hyvin ja ajattelin, että toivottavasti en nyt pilaa tätä, vaikka kyseessä oli oma projektini. Uskon, että tunne tuli siitä, kun olin näytellyt täysin teknisesti, eikä sisälläni oikeasti liikkunut mitään. Pelkäsin, että riittääkö se, vaikka mitään aitoa ei tapahtunut tunteissani. Kyllä se taisi riittää. Lopulta uskalsin avata materiaalit ja olin erittäin tyytyväinen.

Siinä, että leikkaan itse kohtauksia, joissa näyttelen, on hyvät ja huonot puolensa. Hyvää on siinä, että omaan naamaan tottuu enemmän ja itsekriittisyys kohdallani on hälventynyt. Hyvää on myös se, että voin itse päättää millaista kuvaa annan itsestäni eteenpäin. Tämä voi tosin kääntyä huonoon suuntaan, jos antaa itsestään vain tiettyä kuvakulmaa eteenpäin. Aina se, missä kokee itsensä mieluisaksi, ei aina ole paras mahdollinen vaihtoehto kokonaisuudelle. King of the West (kuvausvuosi 2020) on siinä mielessä hyvä esimerkki, että kaikista kohtauksista ei ole kovin montaa vaihtoehtoa, jolloin on pakko käyttää sitä mitä on. Minun ei auta itkeä ja kitistä, vaan laittaa kuva menemään ja todeta, että tuo on nyt tuollainen ja siinä ei edes ole mitään vikaa. Monipuolisuuden tulisi myös näkyä vaihtelevuudessa kasvoissa sekä ilmeissä. On mälsää, jos antaa itsestään aina vain samoja puolia.

Kuvauksissa näen myös playbackin eli toiston juuri kuvatusta kohtauksesta. Silloin minulla on mahdollista korjata omaa ja muiden toimintaa. Tällainen on mahdollista tilanteissa, joissa ohjaan ja näyttelen itse. Mikäli olen näyttelemässä jonkun toisen tuotannossa ja se on ainoa tehtäväni, niin en kysy playbackia. Minun vastuullani ei ole päättää onko toimintani hyvä vai ei, sen päätöksen tekee ohjaaja.

Valitsisitko ennemmin huonon kameran ja hyvät linssit vai toisten päin?

Aki: Huonon kameran ja hyvät linssit. Linssit luovat persoonallisemman lookin kuin kamera. (Virtanen 7.2.2020.)

Millaisia elokuvia haluaisit kuvata?

Aki: Elokuvia, jotka ovat tarinaltaan kiinnostavia. (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: Olen positiivisesti yllätynyt, että kuvaajat, joiden kanssa olen työskennellyt ovat olleet kiinnostuneita tarinasta. On hienoa, että tarina kiinnostaa.

Onko sinulle tärkeämpää elokuvan lopputulos vai hyvä työyhteisö?

Aki: Olen tullut siihen tulokseen, että sillä onko hyvä työyhteisö, on vaikutus lopputulokseen. Silloin kun ihmiset jaksavat ja voivat kuvauksissa hyvin, lopputuloksesta tulee parempi. Kun voimat loppuvat tai setissä on kireä tunnelma, ei työskentely onnistu samalla tavalla ja se usein näkyy lopputuloksessa negatiivisesti. (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: Olin pitkään sitä mieltä, että lopputulos on tärkeämpi. Tällä hetkellä olen sitä mieltä, että lopputulos on erittäin tärkeä, mutta on kannattavaa, että myös työryhmässä ja työskennellessä on viihtyisää.

Onko näkemyksesi poikenneet siitä, millaista kentällä on ollut kuin mitä ajattelit sen olevan?

Aki: Aloitin tekemällä töitä setissä ja sen jälkeen menin vasta kouluun. Eli tavallaan tiesin, mitä se on. Jokainen projekti on erilainen ja uusia asioita oppii joka päivä. (Virtanen 7.2.2020.)

Vääristykö näyttelijän kasvot kameralla?

Aki: Riippuu linssistä ja sen polttovälistä. Laajemmassa ja tiiviimmässä päässä kasvot yleensä vääristyvät ja puolivälissä ovat normaaleimmillaan. Yleensä jos kasvot vääristyvät se on tarkoituksella haettu efekti kuvan sisällä. 50mm on yleisesti katsottuna Ns. Muotokuvaalinsi, jolla

kasvot ovat sellaiset millaisena ihmisen silmä ne näkee. Laajemmissa linseissä (esim. 18mm ja alaspäin) jos kuvataan näyttelijää läheltä kasvot vääristyvät kapoisempaan suuntaan ja tiiviimmissä linseissä (esim. 85mm ja ylöspäin) kasvoista saattavat vääristyä kaksiulotteisempaan suuntaan. Jos kiinnostaa, niin kannattaa ottaa selvää eri polttoväleistä ja linseistä. Vääristymistä ei kannata alkaa pelkäämään, koska jos niin tehdään, se on tarkoituksenmukaista! (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: Liitän tähän kaksi kuvaa, joissa käteni ovat vääristyneet. Vääristyminen on tarkoituksenmukaista, koska toivoin laajaa linssiä kuvauksiin. Lyhytelokuva on julkaisematon ja se on genreltään tanssielokuva. Se on kuvattu Los Angelesissa, Venice Beachilla vuonna 2018.



Dancing in LA kuvausvuosi 2018.



Dancing in LA kuvausvuosi 2018.

Lyhytelokuva kuvattiin Sony A7Sii:llä ja kyseinen kohtaus 16mm linssillä. Kuvan laajuutta ja vääristymistä lisää myös se, että lyhytelokuva on kuvattu täyden kennon kameralla (Full Frame).

Kuvissa käteni saavat erikoisen mittasuhteen suhteessa muuhun kehooni. Erityisesti oikea käteni (ruudusta katsottuna vasen) on venynyt ja ylemmässä kuvassa se menee linssin mukaisesti hieman kaarelle, vaikka teenkin kaarimaisen liikkeen kädelläni. Käteni vääristymisen lisäksi, myös muu kehoni näyttää hoikemmalta, kuin mitä se oikeasti on. Tämä ei ollut tarkoituksenmukaista.

Tarkoituksenmukaista oli käyttää laajaa linssiä mahdollisimman paljon, jotta tanssiliike varmasti tulee näkyviin, vaikka kamera olisikin hieman lähempänä.

Tiedätkö, onko kenenkään näyttelijän kasvoja muokattu jälkikäteen?

Aki: VFX Painotteisissa elokuvissa sitä tehdään. Esimerkiksi, jos halutaan tehdä jostain henkilöstä avaruusolion näköinen. Huomaamattomimpina esimerkkeinä esim, että poistetaan viiksiä tai tehdään vanhemmasta henkilöstä nuoremman näköinen tai toisinpäin. Mikäli näyttelijän kasvoja halutaan muokata jälkikäteen, niin siitä tulisi mielestäni ilmoittaa näyttelijälle ja uskon, että näin tehdäänkin. Kannattaa kuitenkin lukea sopimukset huolella. (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: Näin kerran kuvan missä näyttelijän silmäpussit oli yritetty muokata pois, mutta muokkaus oli epäonnistunut. Kuvassa näkyi selvästi epäonnistunut pehmennys näyttelijän silmien alla. Pohdin, että miltäköhän näyttelijästä mahtoi tuntua vai halusiko hän itse sitä. Silmäpussit kun ovat aivan normaali asia enkä itse kiinnitä sellaiseen huomiota, jos tarina vie mukanaan. Veikkaan, että kyseessä ei ollut suomalainen tuotanto.

Millaisesta kuvaustyylistä pidät eniten?

Aki: Sellaisesta, joka tukee tarinaa ja tunnelmaa parhaiten. Koitan pyrkiä siihen, että minulla ei olisi tiettyä tyyliä, vaan kuvaustyyli tukisi aina elokuvaa. Esimerkkinä rauhallisempina hetkinä paikallaan olevat kuvat/dollyajot toimivat hyvin. Hektisemmissä tilanteissa tunnelmaa voi korostaa käsivaraoperoinnilla ja nopeilla liikkeillä. (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: Dolly-ajo tarkoittaa sitä, että kamera on kiinnitetty dollyyn, mikä kulkee kameralle rakennetun radan päällä tai vaihtoehtoisesti jonkin muun vempaimen päällä. Useimmiten sellaisen

päällä, missä on pyörät. Dollya työntää ja vetää grip (elokuva-alan työntekijä) kuvaajan ohjeiden mukaisesti. Kameraa voi operoida samanaikaisesti.

Kuvaisitko mieluummin kovassa pakkasessa vai kovassa helteessä?

Aki: Kovassa helteessä. The Lizard (kuvasuvuosi 2018) kuvattiin kovassa helteessä ja vaikka oli kuinka kuuma, se oli silti mukava kokemus, vaikka olikin rankkaa. Versus silloin kun sormet jäätyy niin niitä ei helpolla saa lämpimiksi. (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: Olen samaa mieltä. The Lizardia (kuvasuvuosi 2018) kuvatessa meidän riesanamme ja siunauksena oli erittäin kova helle. Kuva näyttää ihanan kesäiseltä ja upealta, mutta työnteko oli rankkaa.

Oletko oppinut näyttelijöiltä jotakin?

Aki: Tunteikkaissa kohtauksissa energiat loppuvat nopeasti ja parhaimmat otot ovat yleensä ensimmäisten joukossa. Samaistutko tähän Lauren? (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: Samaistun. Eräässä lyhytelokuvassa minun oli tarkoitus näyttellä herkistynyttä. Onnistuin siinä kahden ensimmäisen oton aikana ja ne olivat siinä. Päätin kuitenkin itse tarjoutua tekemään vielä lisää ja siitä alkoi alamäki. Otot saatiin jo ensimmäisten joukossa, koska annoin silloin niihin tarpeeksi. Kaikki mitä tehtiin onnistumisten jälkeen, meni vain huonompaan suuntaan. Oma oli vikana, koska tarjoudun ja ohjaaja oli reilu, joka antoi minun kokeilla. Ohjatessani itse sanon usein ensimmäisten ottojen jälkeen, että tämä oli tässä ja mennään eteenpäin. Usein ne ovat siinä ja silloin kannattaa mennä eteenpäin.

Aki: Lisäksi olen huomannut, että jos joku tuntuu näyttelijälle luontevalta, se yleensä toimii kuvassa. On selkeintä kuvata yhden kohtauksen kuvat putkeen ja sitten siirtyä seuraavaan. Jos kohtauksia sekoittaa esim. Aikataulun takia näyttelijän suoritus saattaa kärsiä. (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: Onko tästä esimerkkiä?

Aki: Liskoja (The Lizard, kuvausvuosi 2018) kuvatessa ehdotin, että kuvaamme saman spotin masterit kerralla ja sanoit, että kuvataan kohtausta kerrallaan. Sanoit, että näyttelijät saattavat mennä sekaisin. (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: Totta. Ajatukseni oli tässä se, että kohtaukset ovat pitkiä ja minun pitää ohjata jokaisen näyttelijän rata erikseen. Eli miten he liikkuvat kuvassa ja lopulta asettaa itseni kuvaan. Syy oli varmasti siinä. Varmasti pienemmällä porukalla ja kohtauksella tuollainen voisi toimia. Tähän vaikuttaa myös mahdolliset roolivaatteiden vaihdokset ja tavaroiden paikat. Riippuu tilanteesta ja elokuvasta! Varmasti jossain tilanteissa järkevää, että ottaa samat masterit kerralla talteen mahdollisimman monesta kohtauksesta.

Useimmiten kohtausta aloitetaan kuvaamalla master, sillä se on usein laajin kuva ja siitä on kätevä siirtyä tiiviimpiin kuviin. Tämä ei kuitenkaan aina pidä paikkaansa ja jokainen ohjaaja aloittaa kohtauksen rakentamisen haluamallaan tyylillä.

Kun kohtausta kuvataan yhteen ottoon, niin silloin siitä luonnollisesti on olemassa vain se yksi kuva, eikä siitä välttämättä ole tarkoitus leikata muihin kuvakokoihin. Siksi sitä kutsutaan ”yhden otton kuvaksi”. Eli koko kohtausta tapahtuu yhdessä otossa mitä ei katkaista kesken ja usein kuvattu otto on tarkoitus käyttää sellaisenaan. Silloin masteria, eikä muita kuvia tarvita kyseisestä kohtauksesta. King of the Westistä (kuvausvuosi 2020) sekä The Lizardista (kuvausvuosi 2018) löytyy useita kohtauksia, jotka on kuvattu yhteen ottoon. Pisin, minkä olen ohjannut, on noin 20 minuuttia pitkä. Se on King of the Westin (kuvausvuosi 2020) toinen kohtausta.

Seuraavaksi näytän kuvaesimerkkejä erilaisista kuvakokolähdeistä kohtauksista tehdessä kuvauksissa.



The Lizard 2018. Tämä kohtausta on tehty yhdellä otolla ja se alkaa kuvassa näkyvästä puolilähikuva two shotista. Tätä kohtauksista ei alettu kuvaamaan perinteikkäästi laajalla masterkuvalla.



The Lizard 2018.

Tämä kohtaus aloitettiin kuvaamalla yläpuolella olevalla laaja masterkuvalla. Koko toiminta on tehty tähän kuvakokoon ja siitä olemme siirtyneet tiiviimpiin kuviin.



The Lizard 2018.

Tässä kuvassa on sama kohtaus kuin edellisessä kuvassa, mutta tiiviimpi kuva sekä kohtaus on tarinallisesti edennyt äskeiseen kuvaan verrattuna.

Onko käsikirjoituksella merkitystä kuvaajalle?

Aki: On. Käsikirjoitus on pohja koko elokuvalla ja mielestäni yksi tärkeimpiä osia, ellei jopa tärkein elokuvan tekemistä. Jos se on lähtökohtaisesti heikko, ei siitä saa hyvää tarinaa kuvaamalla sitä

hyvin. Kun lähtee tekemään elokuvaa, niin käsikirjoitus on se, johon kannattaa panostaa. Mitä selkeämmin se on kirjoitettu, sitä helpompi muiden on tehdä työnsä sen pohjalta. Tosi hyvä esimerkki on *The Lizard* (kuvausvuosi 2018). (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: Mahtavaa, kiitos! Käsikirjoituksella on myös merkitystä näyttelijälle ja oikeastaan kaikille. Käsikirjoittajalla on suuri vastuu siitä millaisen sisällön hän välittää maailmasta.

Saatko vaikuttaa siihen missä kameran paikka on?

Aki: Yleensä kyllä. Monesti ohjaajalla on idea siitä millainen kuvan pitäisi olla. Tarjoan ohjaajalle kameran paikkaa ja sen jälkeen joko siirrämme sitä tai menemme sillä mitä olen tarjonnut. Ohjaajalla on kuitenkin viimeinen sana. (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: Ohjatesani minulla on usein tietty ajatus siitä, millaisen kuvan haluan, mutta olen valmis joustamaan ja muuttamaan ensisijaisen ajatukseni täysin mikä tilalle tulee parempi vaihtoehto.

Mitä kaikkea kuvaajan työ sisältää?

Aki: Kuvaajan työ alkaa esituotannossa tekemällä oman purun käsikirjoituksesta ja kirjoittamalla ylös kaiken omaan osa-alueeseen liittyvän. Tämä jälkeen ideoimalla ohjaajan kanssa elokuvan kuvaustyyliä, valoa ja tunnelmaa mieltien käsikirjoituksen pohjalta. Tästä siirrymme kuvausuunnitteluun, yleensä tehdään kovalista, josta suunnitellaan storyboard. Käymme myös kaikkien HODien kesken yhteistyössä läpi asioita mitä voimme omalla osa-alueellamme tuoda elokuvaan.

Tämän jälkeen kuvaaja miettii millaisella kalustolla elokuva olisi järkevintä tehdä. Miten saamme suunnitellut kuvat toteutettua, koko ajan pitäen mielessä tukevatko valinnat tarinaa ja tunnelmaa. Millä kameralla ja mitkä linssit. Tarvitsemme jotain erityiskalustoa. Mitä tarvitsemme kameran liikkeisiin (esim. Dolly, gimbaali jne.) Minkälaista valokalustoa voisimme tarvita. Tämän jälkeen kuvaaja kommunikoi nämä asiat valaisijalle ja kamera-assistentille, jotka hoitavat teknisen toteutuksen kuvaajan ohjeiden mukaisesti. Ideaalitulanteessa kuvaaja voi valita haluamansa kaluston, jotta kuvat saadaan tehdä juuri niin kuin ne on suunniteltu. Monesti se on kompromissi budjetin ja tarinankerronnan välillä.

Itse kuvauksissa kuvaajan tehtävänä on johtaa teknistä työryhmää (kamera ja valo). Mitä paremmin kuvaaja osaa kommunikoida haluamansa asiat, sitä helpommin ja nopeammin tekninen ryhmä pystyy ne toteuttamaan. Kuvaaja miettii blokkauksen aikana komppiksen, valon, linssin, ja miten kerromme, välitämme katsojalle tarinan juuri tässä kohtauksessa. Kuvaajan on myös pidettävä huolta, että kuvat ovat leikattavissa keskenään. Jos elokuva on hyvin suunniteltu kuvaukset sujuvat mukavasti. Jälkitöissä kuvaaja osallistuu yleensä ohjaajan kanssa värimäärittelyyn. Antamalla värimäärittelijälle näkemyksensä ja kommentoimalla kuvakohtaiset toiveensa. (Virtanen 7.2.2020)

Kuka on lempikuvaajasi?

Aki: Tällä hetkellä varmaankin Hoyte van Hoytema ja Roger Deakins. Ne kuvaavat elokuvia niikun niitä mielestäni kuuluisi kuvata. Eli tekevät hienoja kuvia, jotka tukevat tarinaa ja luovat oikeanlaisia tunnelmia oikeanlaisiin hetkiin. He ovat siis erittäin monipuolisia, eivätkä lukkiudu jokaisen elokuvan kohdalla samaan kuvaustyyliin. He suunnittelevat kuvaustyylin elokuvakohtaisesti ja miettivät miten tämän elokuvan tarinan saisi parhaiten visualisoitua. Olen nähnyt molemmilta kuvaajilta useampia elokuvia ja mielestäni he ovat siinä onnistuneet. (Virtanen 7.2.2020)

Lauren: Tiedän melko vähän kuvaajia, joten näihin pitää itsekin perehtyä!

Oletko tyytyväinen Suomen elokuvatilanteeseen?

Aki: Mielestäni suomessa pitäisi panostaa enemmän käsikirjoittajiin. Siihen, että käsikirjoituksessa on oikeasti hyvä tarina, josta lähteä rakentamaan elokuvaa. (Virtanen 7.2.2020)

Lauren: Toivoisin itse, että Suomen elokuvatilanne näkyisi monipuolisempänä. Onneksi on paljon hyvää, mutta toivoisin että myös uusille tekijöille annettaisiin tilaa. Käsikirjoituksiin panostus kuulostaa myös oikealta!

Tavoitteletko Orange and Tealia?

Aki: En, mutta jos se sopii tunnelmaan niin silloin se voi olla hyvä asia. Se on hyvä asia, jos se tehdään tarkoituksenmukaisesti, mutta sitä ei tarvitse erikseen lähteä tavoittelemaan. (Virtanen 7.2.2020)

Lauren: Orange on englantia ja tarkoittaa väriä oranssi sekä appelsiini. Teal on myös englantia ja tarkoittaa väriä sinivihreä. Kysymyksessä tarkoitan värejä oranssi ja sinivihreä. Väriympyrässä ne ovat vastavärit, siksi juuri ne muodostavat parivaljakon. Välihuomiona, että samalla tavalla punainen ja vihreä ovat vastavärit ja niin edelleen. Elokuvakielessä puhutaan usein juuri Orange&Tealista. En ole itsekään kovin tuttu tai pakkomielteinen kyseisen ilmiön kanssa, mutta jotenkin se on jäänyt mieleeni. Minäkään en lähde väkisin tavoittelemaan sitä, mutta täytyy myöntää, että otan valokuvan heti tilanteesta, missä tällainen tulee vastaan.

King of the Westissä (kuvausvuosi 2020) käytin Orange&Teal yhdistelmää puvustuksen avulla elokuvan loppupuolella. Liitän kuvan tähän alle.



King of the West 2020.

Red vai Arri?

Aki: Puhutaan lähinnä preferenssistä, mutta jos pitäisi valita niin yleensä valitsisin Arrin. Olen todennut Arrin kamerat luotettavimmiksi kuin Redit. Arrin kamerat tuntuvat myös käyttäjäystävällisempiä kuin Redit. Red näyttää hyvältä ja siinä ei ole mitään vikaa mutta siinä vaiheessa, kun kuva on laadultaan hyvin samankaltaista käyttäjäystävällisyydestä ja luotettavuudesta tulee iso tekijä valinnassa. Arrin kameroissa resoluutio on yleensä pienempi kuin Redissä mutta tällähetkellä tuntuu, että 4k riittää jälkituotantoon oikein hyvin. Redin uusimmat kamerat ovat 8k kennolla varustettuja. Jos valitset sen, olet usein lukittu siihen 8k resoluutioon siinä mielessä, että jos vaihdat resoluutioita pienemmäksi kuin 8K niin kuva croppaantuu. 8k on laadultaan hyvä mutta voi kuormittaa jälkityöworkflowta. Arrin kameroissa standardi resoluutio on yleensä 3,2k ja uudemmissä 4,5k. Yleensä isoa resoluutiota halutaan VFX painotteisissa tuotannoissa. *The Lizard* on kuvattu 8K, Red Heliumilla ja *KOTW* kuvattiin Sony FS7:lla ja Arri Amiralla 4K:na. (Virtanen 7.2.2020)

Lauren: Olen samaa mieltä siitä, että *The Lizard* (kuvausvuosi 2018) oli hyvä kuvata Red Heliumilla! *King of the Westin* (kuvausvuosi 2020) sopi puolestaan Sony FS7 ja Arri Amira.

Alla esimerkit kuvatuista materiaaleista eri kameroilla.



The Lizard 2018. Tämä kuva on screenshot elokuvasta *The Lizard* (kuvausvuosi 2018), mikä on pääosin kuvattu Red Heliumilla 8K:na.



King of the West 2020.

Kyseinen kohtaus on kuvattu Sony FS7:lla.



King of the West 2020.

Kyseinen kohtaus kuvattu Arri Amiralla.

Jos saisit valita ihan kenet tahansa elokuvaohjaajan, jonka kanssa työskennellä. Kuka se olisi?

Aki: Lauren Lehtinen. Sinällään minulla on käynyt hyvä tuuri. Iso osa kommentteistani perustuu kanssasi työskentelyyn. Sulla on hyviä ideoita, hyviä kässäreitä, hyvä visio ja annat tilaa tuoda omaa näkemystä ja osaamista. (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: JES! Aki olet suosikkikuvaajani! Sinulla on hyvä tyyli tehdä ja olla läsnä. Osaat hommasi ja toivon, että saan jatkossakin tehdä kanssasi.

Lempi elokuvasi?

Aki: Interstellar (2014). (Virtanen 7.2.2020.)

Mitä elokuvaa suosittelet katsottavaksi juuri kuvauksen puolesta, entä miksi?

Aki: No Country for old men (2007), siinä elokuvassa jokainen kuva tukee tarinaa sille sopivalla tavalla. (Virtanen 7.2.2020.)

Minkä vinkin antaisit näyttelijälle, jota pelottaa tekniikan väki, kuvaaja mukaan lukien?

Aki: Meitä ei kannata pelätä. Teemme tätä siksi, että pidämme elokuvien tekemisestä. Oma keskittymiseni on valossa ja komppiksessa. Kuvauksissa olen tekemässä töitä. (Virtanen 7.2.2020.)

Mikä kuvaamisessa on haastavinta?

Aki: Pidän haasteista ja ongelman ratkomisesta. Se on iso osa kuvaajan työtä. (Virtanen 7.2.2020)

Mitkä ovat vahvuutesi kuvaajana?

Aki: Osaan muokkautua projektiin kuin projektiin ja hyödyntää kaikkia kuvauksen emelenttejä tarinaan soveltuvalla tavalla. Erityisosaamisena mainitsisin valon käytön tunnelman luomiseen. (Virtanen 7.2.2020.)

Onko mielestäsi hyvä asia, että nykyään erittäin monilla on mahdollisuus kuvata esim. Kännyköillä?

Aki: Mielestäni on hyvä, että niillä ihmisillä, joilla on kameralla varustettu puhelin, on mahdollisuus kuvata tuoda ideoitaan esiin. Aiemmin on ollut pakko käydä tietyt koulut, jolloin moni potenteaalinen kuvaaja on jäänyt työllistymättä. Kamerallinen puhelin antaa mahdollisuuden halukkaille päästä toteuttamaan itseään. Sen sanottuna tykkään itse kuitenkin panostaa laatuun. En mielellään kuvaisi kännykällä mitään projekteja, mutta on hienoa, että jos kamerakalustoon ei pysty panostamaan niin elokuvan voi halutessaan kuvata kännykällä. Jos sinua kiinnostaa kuvaaminen niin ota puhelin esiin ja mene kuvaamaan! Sillä on hyvä aloittaa! (Virtanen 7.2.2020.)

Kumpi on elokuvalla tärkeämpi, kuvaaja vai näyttelijä?

Aki: Vähän hassu kysymys. Kuvaaja on varmasti aina korvattavissa mutta sitten toisaalta elokuvia voi tehdä myös ilman näyttelijöitä mutta ei ilman kameraa. Toki animaatioissa ei välttämättä tarvita kuvaajaa mutta usein ääninäyttelijää. (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: Luontodokumentteja tehdään usein ilman näyttelijöitä. Elokuvat toimivat mainiosti ilman esiintyjiä, mutta toivon että meitä esiintyjiä halutaan myös käyttää. Olisi kamalaa, jos joskus näyttelijät korvattaisiin vain roboteilla ja tietotekniikalla.

Näyttääkö elämä paremmalta linssin läpi?

Aki: Elämä näyttää linssin läpi siltä, miltä sen halutaan näyttävän. Tämä pätee elokuvaan kuin myös someen ja youtubeen, se on aina valinta mitä näytät kameralla. Pyrin elämään elämää omien sielmien läpi. (Virtanen 7.2.2020.)

Lauren: Hieno oivallus, että tietyllä tapaa myös elokuvien tekeminen voi olla väärentelyä ja manipulointia. Niin hyvällä kuin pahalla.

Tykkäätkö enemmän tehdä vai katsoa elokuvia?

Aki: Molempia. (Virtanen 7.2.2020.)

Onko elokuvien tekeminen etuoikeutettua?

Aki: Kuka tahansa kenellä on kamera voi tehdä elokuvia. (Virtanen 7.2.2020.)

Millainen kokemus *The Lizard* oli?

Aki: Hyvä kokemus! Pitkän elokuvan kuvaaminen viikossa on haaste kelle tahansa ja mielestäni onnistuimme siinä hyvin. Käsikirjoitus oli kirjoitettu niin selkeästi, että sitä lukiessa osasi heti nähdä minkälainen elokuvasta tulee. Ohjaajalla oli selkeä visio siitä mitä halusi ja pyysi minulta myös mielipiteitä kuviin. Koska kuvasimme elokuvan pääosin luonnonvalossa ulkona, meillä kävi säiden kanssa älyttömän hyvä tuuri. (Virtanen 7.2.2020.)

Mistä pidit *King of the West* kuvauksissa?

Aki: Ihan ensimmäisenä pidin käsikirjoituksesta! Mielestäni teimme elokuvan hyvällä työryhmällä ja vaikka sinulla (Lauren) olikin paljon hommaa niin pidit ohjat käsissäsi hienosti. Pidin siitä, että hyödynsimme luonnonvaloa kaikissa kohtauksissa (tukien omilla valoilla ajoittain). Minusta oli myös hyvä asia, että kuvaukset tapahtui kahdessa osassa. Kuvaustilanteessa pidin siitä, että kaikki hoitivat hommansa niin kuin kuuluu ja saimme tehtyä kaiken mitä tarvitsimme! Pidin myös pitkien kuvien tekemisestä ja haasteista, jotka ne toivat ratkaistaviksi! (Virtanen 7.2.2020.)

Mikä oli haastavaa?

Aki: Pitkissä yhden oton kohtauksissa oli tärkeää miettiä mitä näyttää milläkin hetkellä, että kohtaus välittyy katsojalle halutulla tavalla. Sääolosuhteet olivat myös ajoittain haastavat. Kuvasimme yhden elokuvan tärkeimmistä kohtauksissa ulkona kaatosateessa pellolla. Mutta kaikista haasteista selvittiin! (Virtanen 7.2.2020.)

5. KONKREETTISIA NEUVOJA

Tässä luvussa kerron vinkkejä käsikirjoittamiseen, annan esimerkit eri kuvakoista ja selitän lyhyesti mitä tarkoittaa call sheet. Käsikirjoittamiseen, kuvakokoihin sekä call sheetin tekemiseen löytyy useita erilaisia malleja sekä vinkkejä esim. internetistä. Tässä luvussa kerron asiat oman kokemukseni, oppimani sekä ymmärryksenä pohjalta.

CALL SHEET

Call sheet tarkoittaa kuvausaikataulua, joka pitää sisällään olennaista informaatiota kuvauksiin liittyen. Cinecraft Productions -sivustolla kerrotaan: ”Yritysten videotuotannossa call sheet on [kuvaus]päivän päiväjärjestys.”¹ (Cinecraft Productions 29.3.2020). Call sheet tehdään yleensä käsikirjoituksen mukaisesti ja kohtaukset järjestetään kuvausten kannalta sopiviin kohtiin. Sieltä löytyy usein kohtaukset ja niiden aikataulut sekä millaisia kuvia on tarkoitus kuvata. Call sheetissa on usein ilmoitettu kuvakoot, jotka olisi tarkoitus toteuttaa. Tämän lisäksi callsheetissa on työntekijöiden yhteystietoja sekä kellonajat auringonnoususta -ja laskusta.

Alapuolella on kuvankaappaus The Lizard (kuvausvuosi 2018) -elokuvan call sheetistä. Siihen on merkitty kellonaikoja, kuvakokoja sekä roolihahmoja. Suurin osa kuvista on merkitty extroiiksi, koska kohtaus kuvattiin yhteen ottoon.

14:30		4	THREE SHOT	<small>KUVAUS</small> Albert, Marie, Fani - Lahjan avaus		Gimbaali	Albert, Marie, Fani	EXTRA. Klo. 14.30	
0:15 min									
14:45		3	PICKUPS	Juhlaväestä juhlintaa, lopun reaktiot samaon		Gimbaali	Marie, Fani, Noora, George, TM Albert, TM Johan	EXTRA. Klo. 14.45	Kuvat 3-12 ovat Extroja sen vuoksi, että kohtaus 1 pyritään saamaan kokonaisuutena yhteen ottoon. Ja onnistumme siinä. Mikäli on aikaa, otamme varuiksi erillisiä kuvia.
0:15 min									
15:00		5	PICKUP	Lahja		Gimbaali	Albert, Marie, Fani	EXTRA Klo. 15.00	
0:15 min									
15:15		6	PK	Tiedemies Albert pickups		Gimbaali	Marie, Fani, Noora, George, TM Albert, TM Johan	EXTRA Klo. 15.15	
0:15 min									
15:30		7	LK	Tiedemies Albert pickups		Gimbaali	Marie, Fani, Noora, George, TM Albert, TM Johan	EXTRA Klo. 15.30	
0:15 min									
16:00		8	PK	Tiedemies Johan pickups			Marie, Fani, Noora, George, TM Albert, TM Johan	EXTRA Klo. 16.00	
0:10 min									

The Lizard -elokuvan Call sheetnäyte 2020.

¹ Oma suomennos. Alkuperäinen teksti: ”In corporate video production, the call sheet is an agenda for the day.”

KUVAKOOT

Kuvakoot on hyvä tietää, kun lähtee suunnittelemaan sekä kuvaamaan elokuvaa. Eri kuvakokojen tunnistaminen voi auttaa myös näyttelijää esim. callsheetin tulkitsemisessa. Tällöin näyttelijä voi varautua, millaisia kuvia hänestä kuvataan tulevissa kohtauksissa. Tämä auttaa näyttelijää valmistautumaan siihen, kuvataanko hänen kasvoista lähikuvaa vai onko kyseessä laajempi kuva, jolloin kasvojen ilmeet eivät välttämättä näy niin tarkasti.

Kuvakokomalleja löytyy useista eri lähteistä esimerkiksi. Yle:n Mediakompassi-opetusmateriaalin nettisivuilta (Kuvakoot 29.3.2020). Siellä on myös selitetty eri kuvakoot tarkemmin.



Yleiskuva (YK) *The Lizard* 2018.



Laaja kokokuva (LKK) *King of the West* 2020.



Kokokuva (KK) *King of the West* 2020.



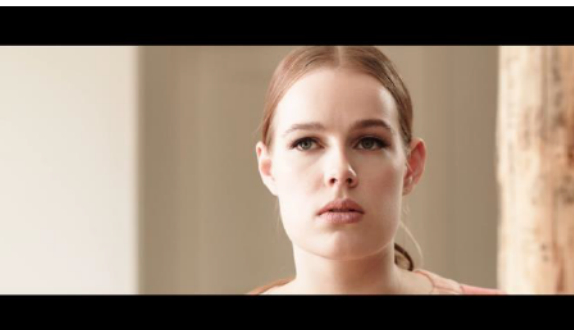
Laaja puolikuva (LPK) *The Swan* 2017.



Puolikuva (PK) *King of the West* 2020.



Puolilähikuva (PLK) *King of the West* 2020.



Lähikuva (LK) *The Swan* 2017.



Erikoislähikuva (ELK) *The Swan* 2017.

VINKKEJÄ KÄSIKIRJOITTAMISEEN

Seuraavaksi kerron vinkkejä käsikirjoittamiseen. Apuani käytän King of the Westin (kuvausvuosi 2020) sekä muiden elokuvieni käsikirjoitusprosesseja sekä muita havaintoja. Samalla annan neuvoja, miten käsikirjoitusta voi lähteä tekemään sekä miten sen kanssa voi edetä. Neuvoni perustuvat omiin kokemuksiini. Painotan, ettei minulla ole tutkintoa käsikirjoituksen puolelta. Tärkeintä taidetta tehdessä ovat mielikuvitus ja intohimo. Mitään oikeaa ja väärää ei ole.

Olen numeroinut neuvot ja pyrkinyt avaamaan ne mahdollisimman selkeästi. Kaikki on suuntaan antavaa ja käsikirjoitusta voi lähteä tekemään juuri niin kuin itse haluaa.

1. Pohdi idea, joka kiinnostaa sinua ja lähde kirjoittamaan sitä eteenpäin.

- Idea voi olla riitely kaverin kanssa, treffit, herääminen uuteen päivään
- Idea voi olla jokin yksittäinen asia: ihminen, aurinko, kukka
- Idea voi olla jokin väri, sävel, valo, ilme
- Idea voi olla jokin genre, taidemuoto, muodottomuus

King of the Westin (2020) lähtöidea oli lännenelokuva. Halusin tehdä suomalaisen lännenelokuvan omalla tyylilläni. Ideoissani pyörittelin mielessäni erilaisia elementtejä, jotka voisivat sopia kyseiseen tyylilajiin.

2. Valitse idea ja kuvittele sitä pidemmälle.

- Mitä muuta ideastasi tulee mieleen ja minne se vie?

Ideasta lännenelokuva mieleeni tulivat aseet, asevyöt, heinäpallo, joka menee tuulen mukana, siristelevät silmät, stetsonit, kaksintaistelu, kosto, kuperkeikka, jonka jälkeen ampuminen, laajat kuvat, ruutupaidat ja nahkaliivit. Mikäli lähtöideastasi tulee mieleen kaikkea muuta, kuin mitä ajattelit sen tuovan, niin se ei haittaa. Jos lännenelokuvasta tulee mieleen suomalainen joulupöytä, niin hienoa! Siinä on jotakin uutta ja sellaista, mitä ei varmaan ole aiemmin nähty.

Huomautuksena, että ideoimiseen **voi pyytää, jonkun kaveriksi**. Käsikirjoitusta ei tarvitse tehdä täysin yksin, jos ei halua. Hyvät ideat ovat erittäin arvokkaita!

3. Mitä haluan itseni tai muiden näyttelevän?

Mikäli olet esiintyjä tai kiinnostunut esiintymisestä, niin käsikirjoittamalla pääset itse kirjoittamaan itsellesi kaikkea mitä haluaisit tehdä. Älä suodata itseäsi liikaa! Entä jos kirjoitat muille? Mitä haluaisit nähdä muiden tekevän? Kannattaa pohtia olisitko itse valmis tekemään samoin. Sinun ei tarvitse olla näyttelijä, mutta itse pyrin ajattelemaan jo kirjoittaessani, ettei yksikään rooli olisi niin vaurioittava, etteikö sitä voisi itse näytellä. Tällä en tarkoita julmaa ihmistä, vaan esimerkiksi stereotyyppistä kuvastoa. Tällainen voisi olla tilanne, jossa nainen siivoaa pöytää taustalla läpi elokuvan. Se on kyseenalainen rooli ja saattaa vahvistaa epätasa-arvoista ajattelua.

King of the Westiä (2020) tehdessäni pohdin, että mitä haluaisin itse elokuvassa näytellä. Tilanne oli minulle poikkeuksellinen, koska alun perin minun piti näytellä kaikki roolit itse. Ajattelin, että näyttelemällä jokaisen roolin tuon itsestäni esiin mahdollisimman monipuolisen näyttelijän. Tästä ideasta luovuin ajanpuutteen vuoksi. Olin tarvinnut enemmän aikaa hiotakseni rooleista mahdollisimman erilaiset toisistaan. Lähdin kuitenkin kirjoittamaan käsikirjoitusta näillä ajatuksilla.

Otan muutamia näytteitä King of the West (2020) -elokuvan ensimmäisistä versioista.

Huomautuksena, että **sinulla ei vielä tarvitse olla elokuvalla nimeä**. Muistiinpanoistani käy ilmi, että **työnimi** King of the Westille (2020) oli ”A Western Film”. Olin listannut itselleni hahmoja, joita haluaisin mahdollisesti näytellä. Hahmoja ajatellessani, olin ajatellut, että millaisia ihmisiä voisi westernmaailmassa olla.

1. *HÄIJY ilkeä vanha mies PÄÄHENKILÖ*, 2. *KYLMÄ julma nuori nainen PÄÄHENKILÖ*, 3. *PELOKAS ujo nuori nainen PÄÄHENKILÖ (Äiti/Isä pakottaa osallistumaan. Iso nahkahanska.)*, 4. *PELOKAS ujo nuori mies*, 5. *LAULAJA nainen*, 6. *LAULAJA mies, joka kutoo sukkaa (Julman naisen isä? Ei hampaita. Valkoinen parta. ”Just be careful!”)*, 7. *IHMISKISSA sivuhenkilö (Pieni poika säikähtää. Kissa tuo pojalle rahaa.)*, 8. *KEKSIEN/MAIDON MYYJÄ lapsi/nuori sivuhenkilö, isot hampaat, Eri hahmot avaavat oven ja kieltäytyvät/jotkut ostavat.*

(Muistiinpano King of the West käsikirjoituksesta vuodelta 2019)

Kuten esimerkistä huomaa, niin **käsikirjoituksen ei tarvitse olla selkeä alkuvaiheessa**.

Muistiinpanot olin tehnyt itselleni sekä ajattelin niiden jääväni itselleni. Päätin kuitenkin jakaa ne,

jotta käsikirjoittamisprosessi avautuisi mahdollisimman todellisena. **Käsikirjoituksen ei tarvitse olla valmis heti ensimmäisen idean keksittyä.**

Tarkastellessani ensimmäisiä muistiinpanoja huomaan, etten ole itsekään ihan varma, mitä ajattelin. Mietin, että mitäköhän ”iso nahkahanska” meinaa? Tietääkseni se ei ole päätynyt lopulliseen elokuvaan. Olin myös ajatellut, että minkälaisia rooleja näyttelisin enemmän ja mitkä roolit olisivat sivuhenkilöitä. Elokuvan kuvauksiin asti pääsivät ainakin laulaja sekä kylmä nainen. **On hyvä, jos kirjoitat kaikenlaisia ideoita ylös heti alussa. Älä suodata itseäsi liikaa.**

Kun olin kirjoittanut henkilöitä ylös, niin oma mielikuvitukseni lähti keksimään heille toimintaa. Mikäli oma ideasi ei sisällä yhtäkään henkilöä tai elokuvassa olisi vain yksi ihminen, eläin, otus, esine, tyhjiys niin se on aivan yhtä hyvä idea.

Sitten kun sinulla on idea ja ajatus omasta roolistasi käsikirjoittamisen suhteen, niin mieti mitä tarinassa voisi tapahtua.

4. Mitä tarinassa voisi tapahtua?

- Voisiko idean ympärille rakentaa jotakin toimintaa? Esimerkiksi. jos ideana on tehdä elokuva ilmastonmuutoksesta, niin millaisilla keinoilla sitä voisi viedä eteenpäin?
- Mitä objekti voisi tehdä, jos olet päätynyt sellaiseen? Voisiko objekti tavata jonkun toisen objektin tai mennä jonnekin?
- Millainen ympäristö on kyseessä?
- Kuvittele ja kirjoita ylös.

Objektilla tarkoitan henkilöä, eläintä, kasvia tai esinettä, mikäli ideasi sellaisen sisältää. Mikäli ideanasi on jokin tunne, niin miten sitä voisi kehittää? Voisiko tunteella kirjoittaa jotakin musiikkia? Esimerkiksi. Tunne on paikoillaan. Sen luo kantautuu hiljaista huilun melodiaa.

King of the West (2020) -käsikirjoitukseen olin kirjoittanut seuraavanlaisia tarinallisia tapahtumia.

1. Häijy mies kuorii perunoita navetassa/tallilla ja puhuu monologiaan. Hän puhuu kostosta ja mitä hän on joutunut kohtaamaan. 2. Mikä on ihmisten suhde ja mistä he taistelevat? Ovatko keskenään sukua vai haluavatko kaikki saada jotakin esim. Aarteen? 3. Radiosta tulee kuulutus, että paras voittaa palkinnon, mutta vain yksi selviää hengissä. 4. Perunamiehestä lähdetään liikenteeseen.

Hän puhuu yksin/ voice over. Julma nainen kävelee navettaan sisään ja seisoo ovelta. 5. Nuori nainen juoksee loppu kohtaukseen. Jännitettä kaikkien kolmen välillä.

1. *Häijy mies – perunat – puhetta*
2. *Julma nainen juo ja puhuu jollekin (vanhalle miehelle? Father?) ”I will make you proud, father, I will get what belongs to us”.*
3. *Pelokas nainen ja hänen perheensä. Laulajat? Kävelee keksipojan ohi jossain vaiheessa.*

Lähtee siitä, että tiedetään että lopputaistelu on tulossa. Voittaako aseman vai minkä? ”Vain yksi kävelee hengissä pois. Ja hän on voittaja.”

(Muistiinpano King of the West käsikirjoituksesta vuosilta 2019-2020)

Esimerkistä huomaa, että olen ajatellut mahdollisia kohtauksia sekä suhteita henkilöiden välille. En lyönyt niitä lukkoon ja muistan miettineeni pitkään, että mitä roolihahmot merkitsevät toisilleen. Tässä vaiheessa olen myös tuonut mahdollisia tavoitteita ja kierroksia, kuten ”aarre”. Jännitystä ajattelin tuoda ”vain yksi selviää hengissä” -ajatuksella. Se lisää jännitettä elokuvassa ja ajattelin sen korostavan genreä lännenelokuva. Tarinan keskelle olen myös kirjoittanut itselleni kysymyksiä. Alkuvaiheessa se toimii minulle, koska sitten ainakin tulen miettineeksi niitä. Kysymykset ohjaavat minua eteenpäin, kun kirjoitan. **Voit kirjoittaa itsellesi kysymyksiä samalla kun viet tarinaa eteenpäin.**

King of the West (2020) näyttää alkuvaiheen muistiinpanoissa edelleen sotkuiselta, mutta se ei haittaa. **Tärkeintä on kuvitella ideaa ja viedä sitä eteenpäin. Myös epätoivo ja halu luovuttaa on normaalia.** Ainakin minulle. Tällaisia tunteita saattaa tulla joka päivä ja koko ajan. **Älä luovuta vaan jatka!**

Kun olet keksinyt toimintaa käsikirjoitukseesi, niin kirjoita ne ylös ja pohdi voiko toimintaa vieläkin kirkastaa. **Kuvaile kaikki mahdollisimman tarkasti.** Kuvaile niin tarkasti, että jokainen ymmärtää mitä tarkoitat. Esimerkiksi. 1. *Katri juo kauramaitoa* vai 2. *Katri juo kauramaitoa keittiössä. Keittiössä on vaaleat tapetit ja taustalla soi klassinen musiikki.* Toinen esimerkki antaa enemmän tietoa Katrasta ja hänen ympäristöstään, toisin kuin ensimmäinen esimerkki.

4. Kirjoita ja kuvittele lisää!

- Kirjoita lisää ja vie rohkeasti tilanteita eteenpäin, voit myös jäädä samaan tilanteeseen ja miettiä miksi tilanteeseen on jääty sekä mihin suuntaan sitä voi viedä.

- Tarinaa voi myös kuvitella eteenpäin, jos jatkuva kirjoittaminen tuntuu hankalammalta. Joskus kuvittelemisen vie tarinaa enemmän eteenpäin kuin kirjoittaminen.

Tarvittaessa käsikirjoittamisesta voi pitää pitkiäkin taukoja tai sitten sen voi kirjoittaa päivässä valmiiksi. King of the Westin (kuvausvuosi 2020) kirjoitin noin kolmessa kuukaudessa, kun taas The Lizardin (kuvausvuosi 2018) vuodessa. Samanaikaisesti minulla on työnalla käsikirjoituksia, jotka olen aloittanut viisi vuotta sitten. Käsikirjoituksen voi myös keksiä kuvauksissa. Tällä tavalla tein muutamien tanssielokuvien kanssa, kun tarkoitus oli muutenkin improvisoida. Silloin käsikirjoitus syntyy siinä hetkessä.

5. Mitä tilanteista voisi seurata?

- Jos olet kuvitellut tilanteen, niin mitä siitä seuraa tai tapahtuu seuraavaksi?
- Voisiko kohtauksen jälkeen tulla uusi kohtaus? Mahdollisesti täysin erilainen kuin aiempi kohtaus? Mahdollisuus esitellä uusia objekteja?
- Missä vaiheessa tarinaa tapahtuu käänne vai haluatko sellaista ollenkaan?

1. Esimerkki. *Katri juo kauramaitoa keittiössä ja hänen ystävänsä soittaa ovikelloa. Katri menee avaamaan oven. Ystävä kävelee sisään ja hänellä on kädessään kukkia.*

Tilanne kehittyy siten, että tarinaan tulee uusi henkilö. Katrin ystävä.

2. Esimerkki. *Vietetään joulua ja koko suku on saapunut paikalle.*

Mahdollinen toisen kohtauksen aloitus eli koko tarinan kehittyminen. Ensimmäisessä kohtauksessa on Katri sekä hänen ystävänsä. Toisessa kohtauksessa vietetään joulua. Erilaisia ideoita on mahdollista kirjoittaa ylös, ilman että ne liittyvät toisiinsa. Kohtauksia voi viedä eteenpäin ilman, että niissä tapahtuu mitään radikaalia. Mikäli mielikuvituksesi ohjaa sinua suuriin muutoksiin jo ensi kättelyssä, niin käännteitä voi kirjoittaa vaikka heti. Esimerkiksi. *Vietetään joulua ja koko suku on saapunut paikalle. Joulupukki kävelee sisään ja kaatuu portaissa. Hän ei hengitä ja on pökerryksissä.*

Yhtäkkiä arkisen kuuloinen lause sai traagisen, ehkä jopa koomisen käänteen. Miten siitä voisi edetä?

6. Miten käänneistä selvitään tai edetään?

- Mikäli tarinassa on käänne, niin mitä sen jälkeen tapahtuu? Jos käänne on jokin traaginen asia, niin mihin tarina etenee sen jälkeen? Entä positiivisen käänteen jälkeen?
- Mikäli kohtauksia on useita, niin vaikuttaako käänne elokuvan jokaisen hahmoon vai onko se vain tiettyjen henkilöiden välinen asia?
- Tapahtuuko käänne elokuvan alussa, lopussa vai keskellä? Käänneitä voi olla useita.

Mitään yllämainituista suuntaan antavista kysymyksistä ei ole pakko käyttää tai toteuttaa. King of the Westiä (kuvausvuosi 2020) kirjoittaessani ajattelin, että siinä on hyvä olla erilaisia käänneitä sekä yllättäviä tilanteita. Uskon tämän johtuvat genrestä lännenelokuva, jolloin kuvittelin erilaisten shokkitilanteiden tuovan lisäpotkua tarinaan. **Muistutan, että elokuvassa ei tarvitse olla käännettä, jos sitä ei halua. Käänne eli jonkinlainen muutos tarinassa voi kuitenkin tuoda lisäideoita tuleville kohtauksille.**

Seuraavaksi annan vielä muutaman esimerkin mahdollisista käänneistä. Näitä esimerkkejä en ota elokuvistani, koska en halua paljastaa niiden juonia liikaa. Käänne on usein merkittävä tapahtuma elokuvassa. Se voi olla niin traaginen tapahtuma, kuin positiivinen yllätys. Käänne voi varmasti tulkita, ymmärtää ja määritellä usein keinoihin. Annan esimerkkejä tilanteista, jotka minä tulkitseen käänneiksi.

1. *Nainen kävelee kadulla ystävänsä kanssa. He ovat matkalla kauppaan. He kävelevät auton ohi ja auto räjähtää. Käänne tapahtuu siinä, kun auto räjähtää. Naiset olivat matkalla kohteeseen, kunnes heidän matkansa sai käänteen.*
2. *Mies ja nainen ovat ravintolassa. Mies sörkkii ruokaansa ja on allapäin. Nainen katsoo hetken miestä ja ottaa sormusrasian takustaan. Nainen kosii miestä ja mies muuttuu iloiseksi. Käänne tapahtuu, kun nainen kosii miestä. Myös miehen tunne surullisesta iloiseen on käänne.*

Käsikirjoituksessa voi olla useita käänneitä. Miten tarina etenee käänteen jälkeen? King of the Westissä (kuvausvuosi 2020) käänneet vievät niin hyvään kuin huonoon suuntaan tarinassa.

Suurimmalle osalle elokuvan hahmoista kävi jonkinlainen käänne ja sitten he yrittivät selviytyä niistä.

Esimerkki käännteestä ja sen etenemisestä:

Vietetään joulua ja koko suku on saapunut paikalle. Joulupukki kävelee sisään ja kaatuu portaissa (käänne). Hän ei hengitä ja on pökerryksissä (seuraus). Mummo kävelee joulupukin luo ja kaataa glögiä tämän naamalle (mahd. käänne ja seuraus). Joulupukki avaa silmänsä ja sanoo "hou hou" (käänteen seuraus). Joulunvieton käänne oli siinä, kun joulupukki kaatui, mummo tuli paikalle ja kaatoi glögiä tämän naamalle. Seuraus ja toisaalta myös käänne oli siinä, kun joulupukki heräsi lattialta ja hänet todettiin eläväksi.

Entä mitä kuuluu aiemman esimerkin Katrille ja ystävälle, jolla on kukkia? Esimerkkeinä olen käyttänyt kahta tarinaa. Voisiko ne sitoa jotenkin yhteen?

7. Erillisiä kohtauksia ja niiden sitominen yhteen.

Kohdassa 6 annoin johdatteluvan kysymyksen ”Vaikuttaako käänne elokuvan jokaiseen hahmoon?” Käsikirjoitus voi koostua useista erilaisista kohtauksista, jotka eivät kohtaa keskenään. Yksi hyvä tapa lähestyä kohtausta, on **kirjoittaa erillisiä kohtauksia ja sitoa ne myöhemmin keskenään tai pitää ne erillisinä.**

King of the Westiä (2020) kirjoitin pitkään juuri tähän tyyliin. Prosessin edetessä minulla oli useita kohtauksia ja mietin, miten sidon ne toisiinsa. Tällöin kannattaa miettiä, miten tarinan henkilöt tai objektit voisivat linkittyä toisiinsa. Miksi kohtaus tapahtuu? Mitä hahmo haluavat? Voisiko kohtauksen A. hahmo mennä kohtaukseen B, jossa he kohtaavat? **Kokeile kirjoittaa, mitä roolihahmojen tai objektien välillä voisi olla, mitä he haluavat toisiltaan sekä miksi he kohtaavat.**

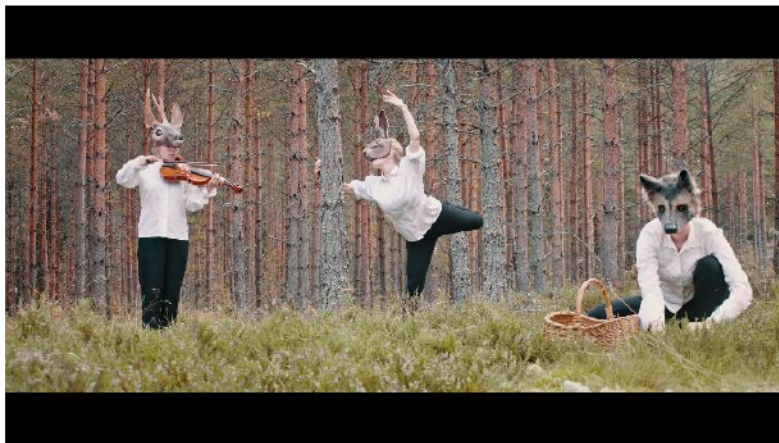
Esimerkki 1. *Katri ja Katrin ystävä seisovat ovella. He katsovat hämmästyneinä joulupukkia ja mummoa.* Aiemmin Katri ja ystävä olivat Katrin luona, mutta nyt sidoin heidät osalliseksi joulupukki kohtaukseen. Vaihtoehtoja on useita.

Seuraava esimerkki on The Bear (2016) elokuvan juonesta:

Ensimmäisessä kohtauksessa karhu on itsekseen. Voice overina (*irrallinen ääni, joka ei ole osa dialogia. Äänitetään yleensä jälkikäteen. The Bearin kohdalla jälkikäteen äänitetty tarina, mikä kulkee elokuvassa mukana.*) kuullaan tarina, jossa kerrotaan, että Karhu on menettänyt kotinsa. Hän on etsimässä uutta kotia. Toisessa kohtauksessa nähdään uusia eläimiä. Karhu tulee kohtaukseen ja näkee muut eläimet.

Esimerkissä on kaksi erillistä kohtausta, jotka olen sitonut yhteen. Koko elokuva sai alkunsa mielikuvituksestani, jossa kuvittelin stillkuvan. Stillkuvan ympärille rakensin tarinaa ja kohtauksen, jossa ovat nämä muut eläimet. Myöhemmin keksin Karhun, joka on yksinäinen kulkija. Prosessin edetessä ajattelin, että nämä kaksi kohtausta voisi sitoa yhteen. Elokuvan nimi on The Bear, mutta se on lähtenyt aivan jostakin muusta liikkeelle.

Alla stillkuva, josta koko elokuva sai alkunsa. Kuva on kuvakaappaus elokuvasta, jonka olen ohjannut sekä käsikirjoittanut.



The Bear 2016.

Kohtauksia voi keksiä ja kirjoittaa niin paljon kuin haluaa. Elokuva voi myös olla vain yksi kohtaus. Keinoja on monia. Jos ideoiminen loppuu lyhyeen, niin silloin voi kokeilla juuri tehdä useampia kohtauksia ja katsoa minne ne vievät. Halutessaan voi kehittää mielenkiintoista hahmoa ja keksiä sille tekemistä. King of the Westissä (kuvausvuosi 2020) keskityin niin hahmoihin kuin kohtausten rakenteisiin. Saatoin vain ajatella yhtä hahmoa kerralla ja miettiä sille jotakin puuhasteltavaa tai järkyttävämpää tekemistä. Pääfokuksen ei ole pakko olla kohtauksissa.

Prosessi King of the Westin (kuvausvuosi 2020) eteni niin, että kirjoitin monologeja, dialogeja sekä erilaisia tilanteita. Jossain vaiheessa kallistuin siihen, etten näyttele jokaista roolia itse vaan pyydän kollegojani mukaan. Tämän päätöksen tehtyä, myös käsikirjoitus muuttui ja sain siihen enemmän

selkeyttä. Kirjoitin hahmoille erilaisia suhteita keskenään ja mietin mitä he voisivat tehdä. Sitä mukaan, kun sain näyttelijöitä, pystyin miettiä mitä juuri he voisivat tehdä. Näyttelijän erityisosaamisista voi käyttää hyödyksi. Tarinaa kirjoittaessa voi halutessaan kysyä näyttelijöiltä, mitä he haluaisivat tehdä elokuvassa. Tätä ei ole pakko tehdä, mutta se on yksi mahdollisuus.

7. Vie tarina lopetukseen.

- **Millaisen lopetuksen tarina saa? Vaihtoehtoja voi olla useita ja niitä voi pallorella mielessä tarinan edetessä.**
- **Lopetuksen ei tarvitse olla ihmeellinen, vaan se voi olla todella yksinkertainen. Suurinta muutosta ei tarvitse tapahtua elokuvan loppumetreillä. Päätös on kuitenkin sinun, joten voit tehdä sellaisen lopun kuin haluat.**

Elokuvat voivat loppua onnellisesti, surullisesti, haikeasti tai miten tahansa. Loppuun on kuitenkin hyvä kiinnittää sen verran huomiota, että se antaa viimeisen sanoman käsikirjoituksestasi. Se kertoo, millaisen kuvan annat maailmasta. Toki tähän vaikuttaa elokuvan aiemmat kohtaukset sekä millaisesta tarinasta on kyse. Kannattaa kuitenkin miettiä, että kuka roolihahmoista tai objekteista vie elokuvan lopetukseen ja miksi.

Ovatko elokuvan tarinassa muut henkilöt kuolleet, mutta loppukuvassa seisoo vain yksi henkilö hengissä? Kuka tämä henkilö olisi ja miksi juuri hän olisi elossa? Onko lopetus se, että elokuva vain päättyy? Elokuvan lopetuksia on varmaan satoja tuhansia erilaisia. Mitään oikeaa, kun ei ole.

Viimeiseksi annan vielä **muuta huomioita käsikirjoituksen tekemiseen.**

1. Roolit

Millaisia rooleja käsikirjoituksessa on ja miksi? Tämä on erityisen tärkeä valinta jo käsikirjoitusta tehdessä, sillä se saattaa jo päättää näyttelijävalinnoista. Mikäli ohjaaja tulkitsee käsikirjoituksen kirjaimellisesti, niin silloin käsikirjoitus määrää kirjoitettujen roolihahmojen sukupuolen, iän ja kaiken muunkin. Käsikirjoituksessa kannattaa olla tarkkana, että millaisia roolihahmoja sinne kirjoittaa ja millä spekseillä.

Uskalla ajatella oman sukupuolesi, ikäsi ja taustasi pidemmälle. Voit kirjoittaa eri ikäisiä ja eri näköisiä henkilöitä. Voit kirjoittaa sotilaaksi naisen ja muotiguruksi miehen. Vaihtoehtoja on useita. Halutessasi voit myös kysyä vinkkejä muilta!

Uskalla ottaa riskejä. Kaiken ei tarvitse olla peräisin omasta elämästäsi, toisen elämästä tai yhtään mistään. Voit halutessasi keksiä kaiken päästäsi.

Uskalla muuttaa stereotyyppioita sekä vaihdella valta-asemia käsikirjoituksessa. Mieti tarkasti, että kenet lainat johtoasemaan, kenet laitot palvelemaan, kuka itkee ja kenen perään, kuka pääsee kuin koira veräjältä, ketä kohdellaan huonosti ja miksi? Nämä asiat vaikuttavat siihen, millaista kuvastoa maailmalle annetaan. Pelkästään ohjaajaa ja tuottajaa ei voi syyttää siitä, etteivät he valinneet *Mirjamia* näyttelemään *Markun* roolia, vaikka käsikirjoittaja ajatteli heidän niin tekevän. Käsikirjoittajana voit päättää miten nimeät roolihahmot.

Mikäli tämä tuottaa ahdistusta niin roolien nimet voivat olla ympäröiväisiä tai pelkkiä kirjaimia. Käytän itsekin usein sitä keinoa. Esimerkiksi. "**A** nauraa, koska hänellä on hikka. **B** juo kaljaa.". *The Swan* (2017) -elokuvassa olen käyttänyt niminä "*Daughter Anna*" "*Monsieur Macbeth*" "*The Postman*". *King of the West*issä (kuvausvuosi 2020) käytin nimiä "*Kuningas Cecilia*" ja "*Pormestari*". Yhdistin sanan kuningas, mikä mielletään miehen titteliksi sanan Cecilia kanssa, mikä mielletään naisen nimeksi. *The Postman*, *Pormestari* sekä *Daughterit* ovat myös sukupuolivapaita. Niitä ei automaattisesti tarvitse näytellä nainen, muunsukupuolinen tai mies.

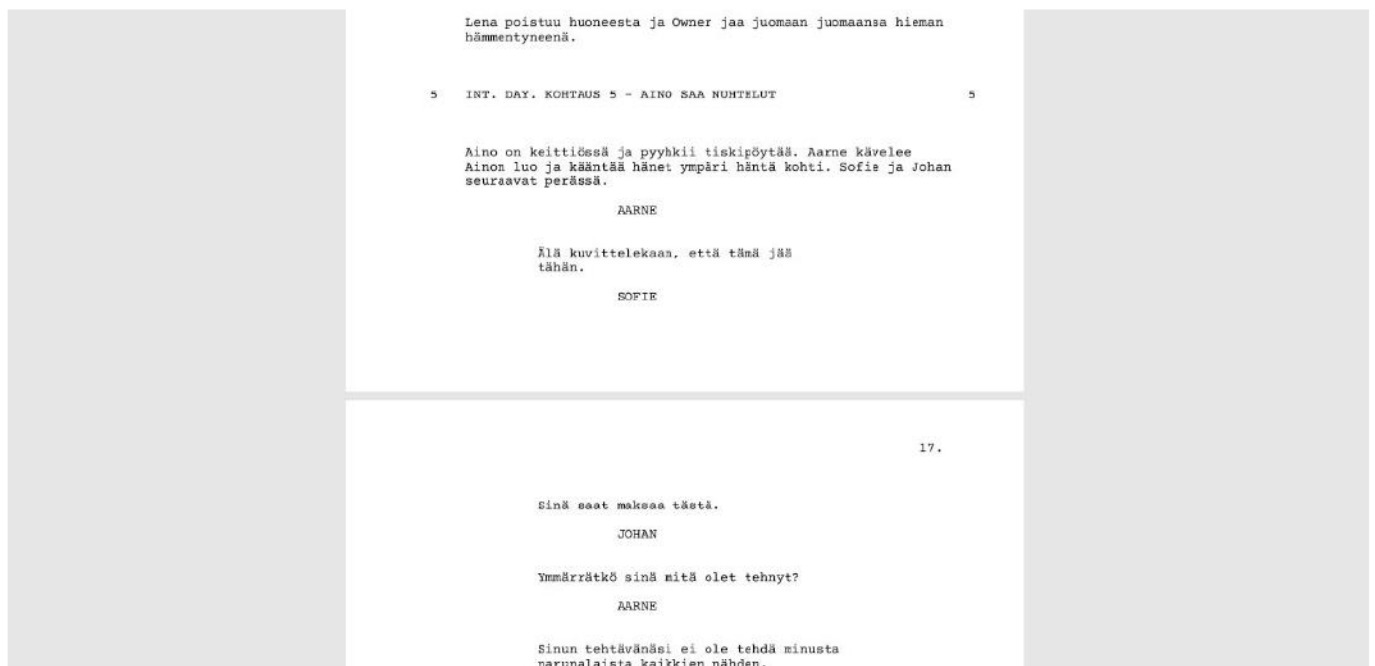
Pohdi haluatko kirjoittaa siitä, kuinka jo valmiiksi sorretussa asemassa olevat henkilöt ovat sorrettiina vai kuinka kaikki ovat tasa-arvoisia. Onko elokuvasi tasa-arvoinen?

1. Käsikirjoituksen muoto

Elokuvakäsikirjoitus kirjoitetaan tiettyyn muotoon ja sen opettelemiseen suosittelen ammattilaisen tarjoamaa oppituntia. Apua voi myös löytää netistä sekä mahdollisesti YouTube-sivuilta. Minä voin myös auttaa! Itse käytän Celtx-ohjelmaa, kun olen pitkällä elokuvan käsikirjoituksessa.

Alkuvaiheessa käytän kynää ja paperia sekä Wordia. Olen tottunut niihin, mutta jotkut kirjoittavat käsikirjoitusta heti oikeaan muotoon. Elokuvakäsikirjoitus poikkeaa muodoltaan näytelmästä.

Mikäli teet käsikirjoitusta vain pienelle porukalle, niin tärkeintä on, että se on kirjoitettu johonkin muotoon. Kaikki ymmärtävät, vaikka teksti ei ole muodossa missä kuuluisi olla.



Kuva King of the West lopullisesta käsikirjoitusversiosta 2020.

Lisää vinkkejä käsikirjoittamiseen voi etsiä esimerkiksi Ylen Mediakompassi-opetusmateriaalin sivulta (Idea ja käsikirjoitus 29.3.2020), kirjoista, internetistä tai muilta taiteen tekijöiltä.

6. NELJÄS HAASTATTELU - TEATTERIKORKEAKOULU

Viimeisessä osiossa puhun Teatterikorkeakoulusta, koska tämä kirjallinen opinnäyte liittyy kyseisestä oppilaitoksesta valmistumiseen. Teatterikorkeakouluun pääsy merkitsi minulle unelman täyttymistä ja olen saamastani opetuksesta erittäin kiitollinen. Esitän itselleni kysymyksiä, joihin vastaan haastattelumuodossa.

Miksi juuri Teatterikorkeakoulu eikä joku muu?

Kun kävelin ensimmäistä kertaa koulurakennukseen sisään, niin tunsin vahvan tunteen, että joku päivä tämä tulee olemaan kouluni ja tänne minä haluan. Olin menossa katsomaan esityksen ensi-iltaa koululle äitini kanssa. Esityksen nimi oli muistaakseni Maallisten ilojen puutarha ja se oli ensimmäinen nykyteatteriesitys mitä olin koskaan nähnyt. Olin haltioitunut!

Teatterikorkeakouluun pääsy on ollut suurin unelmani. Joskus ajattelin jotain muita kouluja, mutta en olisi hakenut Teatterikorkeakouluun niin en olisi ollut rehellinen itselleni. Se oli jopa pakkomielteeni ja suurin elämäntavoitteeni, päästä kouluun.

Mistä sinulle on ollut eniten hyötyä Teatterikorkeakoulussa?

Siitä, että minulta on vaadittu ja olen saanut yrittää tarpeeksi. Koulu on toki ollut rankka, mutta olen erityisen kiitollinen, että olen oikeasti päässyt tekemään. Olen saanut laulaa erilaisia lauluja, tanssia erilaisia tansseja ja näytellä erilaisissa tyyleissä. Mielestäni Teatterikorkeakoulun vahvuus on se, että opetus on monipuolista. En sopisi sellaiseen laitokseen, missä opetellaan vain yhtä ja tiettyä metodologiaa. Myös opettajien tyyleissä opettaa on suuria eroja ja se on erinomaista.

Kaikesta on jotakin hyötyä. Mikäli jostain ei ole hyötyä, niin oppii ainakin sen, että sitä ei tarvitse enää tehdä uudestaan.

Mitä tekisit, jos et olisi päässyt Teatterikorkeakouluun?

Teatterikorkeakouluun pääseminen oli minulle pakkomielle siihen asti, kunnes pääsin kouluun. Se oli elämäni tarkoitus ja suunta enkä kokenut, että mikään muu kelpaisi. Näin jyrkästi ja vahvasti

ajattelin sekä niin paljon minä sitä halusin. Mikäli en olisi vielä Teatterikorkeakoulussa, hakisin edelleen. Hakisin varmaan hautaan asti. Taisin ajatella, että ensimmäiset kymmenen vuotta haen näyttelijäntyöhön ja toiset kymmenen ohjaamiseen.

Olisin aivan musertunut, mikäli en olisi koulussa. Tällä hetkellä harjoittelisin yhä ennakkotehtäviä ja varmaan pohtisin, pidetäänkö pääsykokeet koronaviruksen takia.

Saitko sen mitä toivoit saavasi?

Sain ja sain paljon enemmän. Odotin koululta paljon ja odotin että opin kaiken. Koen, että minulla oli mahdollisuus oppia niin paljon kuin halusin. Vieläkin jäi paljon opittavaa, mutta jatko on itsestäni kiinni. Opettajien panos ja heidän ammattitaitonsa on ihailtavaa. Olen kiitollinen.

Mitä tulevaisuudessa?

Aion jatkaa sitä, mitä teen tälläkin hetkellä. Toivon, että voin jatkaa elokuvien, teatterin, laulun, musiikin ja tanssin parissa niin pitkään kuin itse haluan. Toivon myös, että osaan löytää tasapainon työn ja harrastusten välillä. Tällä hetkellä suoritan, ja nauttiminen saattaa unohtua. Elämä ei ole niin vakavaa, mutta toisaalta se saattaa loppua minä hetkenä hyvänsä. Siksi kannattaa tehdä omasta elämästä juuri sellaista kuin itse haluaa.

Mikä on Dacapost Films Oy?

Se on elokuvatuotantoyhtiöni. Perustin sen kesällä 2019. Toimitusjohtaja Lehtinen kuittaa ja toivottaa kaikki tervetulleiksi vierailemaan kotisivuillani. Ne valmistuvat pian ja sieltä voi tutkia tulevia ensi-iltoja sekä mahdollisia lisätietoja elokuvistani.

LÄHDELUETTELO

Internet

Aineistohallinnan käsikirja (2015). Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Haettu 12.02.2020 <http://www.fsd.uta.fi/aineistohallinta/> urn:nbn:fi:fsd:V-201504200001

Cinecraft Productions. "What's a call sheet? Prop tip: get everyone on the same page." Cinecraft Productions -videotuotantoyhtiön verkkosivu. Haettu 29.3.2020. <https://cinecraft.com/whats-a-call-sheet/#.XoDnj4gzaUk>

Idea ja käsikirjoitus. Ylen Mediakompassi-opetusmateriaali. Haettu 29.3.2020. <http://vintti.yle.fi/yle.fi/mediakompassi/mediakompassi/4-6-luokkalaiset/ekan-elokuvan-abc/idea-ja-kasikirjoitus.htm>

Kuvakoot. Ylen Mediakompassi-opetusmateriaali. Haettu 29.3.2020. <http://vintti.yle.fi/yle.fi/mediakompassi/mediakompassi/4-6-luokkalaiset/kuvakoulu/kuvanlumo/kuvakoot.htm>

Taideyliopiston tutkimusaineistopolitiikka. 2016. Taideyliopisto. Haettu 12.02.2020 https://www.uniarts.fi/sites/default/files/Taideyliopiston_tutkimusaineistopolitiikka.pdf

Elokuvat

Kill Bill: Volume 1. 2003. Ohjaus: Quentin Tarantino, Käsikirjoitus: Quentin Tarantino, Uma Thurman, Kuvaus: Robert Richardson, Pääosissa: Uma Thurman, Lucy Liu, Vivica A. Fox, Daryl Hannah. Alkuperäiskieli: Englanti, japani. Kesto 111 minuuttia. [Yhdysvallat]: Miramax Films.

Parasite. 2019. Ohjaus: Bong Joon-Ho, Käsikirjoitus: Bong Joon-Ho, Han Jin-Won, Kuvaus: Hong Kyung-pyo, Rooleissa: Song Kang-ho, Lee Sun-Kyun, Cho Yeo-jeong, Choi Woo-shki, Park So-dam. Alkuperäiskieli: Korea. Kesto 132 minuutti. [Etelä-Korea]: Barunson E&A.

AINEISTO

Haastattelut

Aki Virtasen haastattelu 7.2.2020. Haastattelija Lauren Lehtinen. Helsinki.

Lauren Lehtisen haastattelu 11.2.2020. Haastattelija Aki Virtanen. Helsinki.

Valokuvat

Kuningatar Cecilia. 2020. Aki Virtanen. Elokuvesta King of the West. Kuvassa Anni Pesonen, Eeva Kaitalahti, Enni Ojutkangas, Annika Hartikka, Roderick Kabanga, Karlo Haapiainen, Katriina Sinisalo.

Lauren Showreel. 2019. Aki Virtanen. Lyhytelokuvasta Lauren Lehtinen Showreel 2019. Kuvassa Lauren Lehtinen.

Dancing in LA 2018. Aki Virtanen. Lyhytelokuvasta Dancing in LA (työnimi). Kuvassa Lauren Lehtinen.

Dancing in LA 2018. Aki Virtanen. Lyhytelokuvasta Dancing in LA (työnimi). Kuvassa Lauren Lehtinen.

Marie ja Fani. 2018. Aki Virtanen. Elokuvesta The Lizard. Kuvassa Nenna Tyni ja Annika Hartikka.

Masterkuva. 2018. Aki Virtanen. Elokuvesta The Lizard. Kuvassa Regina Launivuo, Lauren Lehtinen, Sanna Laine, Annika Hartikka, Nenna Tyni, Milla Kaitalahti, Niklas Rautén.

Marien ja Mo Neyn kuva. 2018. Aki Virtanen. Elokuvesta The Lizard. Kuvassa Annika Hartikka ja Sanna Laine.

Orange&Teal kuva. 2020. Aki Virtanen. Elokuvesta King of the West. Kuvassa Enni Ojutkangas ja Linda Kartano.

Noora ja George. 2018. Aki Virtanen. Elokuvesta The Lizard. Kuvassa Milla Kaitalahti ja Niklas Rautén.

Ååna. 2020. Aki Virtanen. Elokuvesta King of the West. Kuvassa Enni Ojutkangas.

Lena herännyt. 2020. Aki Virtanen. Elokuvesta King of the West. Kuvassa Lauren Lehtinen.

Callsheet. 2020. Anette Aittakallio. Kuvankaappaus The Lizard elokuvan callsheetistä.

Yleiskuva (YK). 2018. Aki Virtanen. Elokuvesta The Lizard. Kuvassa Annika Hartikka, Nenna Tyni, Milla Kaitalahti ja Niklas Rautén.

Kokokuva (KK). 2020. Aki Virtanen. Elokuvesta King of the West. Kuvassa Katriina Sinisalo.

Puolikuva (PK). 2020. Aki Virtanen. Elokuvesta King of the West. Kuvassa Karlo Haapiainen.

Lähikuva (LK). 2017. Ari Virem. Lyhytelokuvasta The Swan. Kuvassa Nenna Tyni.

Laaja kokokuva (LKK). 2020. Aki Virtanen. Elokuvesta King of the West. Kuvassa talo.

Laaja puolikuva (LPK). 2017. Ari Virem. Lyhytelokuvasta The Swan. Kuvassa Lauren Lehtinen.

Puolilähikuva (PLK). 2020. Aki Virtanen. Elokuvesta King of the West. Kuvassa Eeva Kaihola.

Erikoislähikuva (ELK). 2017. Ari Virem. Lyhytelokuvasta The Swan. Kuvassa Lauren Lehtinen.

The Bear. 2016. Reino Pirttijärvi. Lyhytelokuvasta The Bear. Kuvassa Lauren Lehtinen, Anna-Sofia Tuominen ja Linda Kartano.

Käsikirjoitus. 2020. Lauren Lehtinen. Elokuvesta King of the West. Kuvassa kohta King of the West –elokuvan käsikirjoituksesta.

Kansikuva Teatterikorkeakoulussa. 2014. Riina Nieminen. Kuvassa Lauren Lehtinen ensimmäisellä kouluviikolla ykkösvuodella Teatterikorkeakoulun torilla.

Muu aineisto

Lehtinen, Lauren. 2020. ”The Animal Trilogy.” 2017-. Elokuva, jonka valmistumisajankohtaa ei toistaiseksi ole julkaistu. Ohjaus: Lauren Lehtinen, Käsikirjoitus: Lauren Lehtinen, Kuvaus: Aki Virtanen, Pääosissa: Annika Hartikka, Nenna Tyni, Niklas Rautén, Milla Kaitalahti, Linda Kartano, Regina Launivuo, Sanna Laine, Lauren Lehtinen. Alkuperäiskieli: Suomi, englanti, ranska, venäjä. Kesto noin. 90 minuuttia. [Suomi]: Dacapost Films.

Lehtinen, Lauren. 2019 ”Dacapost Films Oy.” 2019. Tuotantoyhtiön kotisivut, joiden valmistumisajankohtaa ei toistaiseksi ole julkaistu. Kotisivujen osoite: www.dacapost.com

Lehtinen, Lauren. 2020. ”King of the West.” 2020-. Elokuva, jonka valmistumisajankohtaa ei toistaiseksi julkaistu. Ohjaus: Lauren Lehtinen, Käsikirjoitus: Lauren Lehtinen, Kuvaus: Aki Virtanen, Pääosissa: Anni Pesonen, Eeva Kaihola, Lauren Lehtinen. Alkuperäiskieli: Suomi, englanti. Kesto 75-110 minuuttia. [Suomi]: Dacapost Films.

Lehtinen, Lauren. 2014. ”B. Miksi haluan näyttelijäksi?” Ennakkotehtävä. Muistiinpanot. Helsinki, 2014.

Lehtinen, Lauren. 2019. ”Muistiinpano King of the West käsikirjoituksesta vuodelta 2019” Käsikirjoitus. Muistiinpanot. Helsinki, 2019.

Lehtinen, Lauren. 2019. ”Muistiinpano King of the West käsikirjoituksesta vuosilta 2019-2020” Käsikirjoitus. Muistiinpanot. Helsinki, 2019.